

RAPORT:

EVALUAREA NECESITĂȚILOR FUNCȚIONALE ALE PROCURATURII ANTICORUPȚIE DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN SCOPUL CONSOLIDĂRII CAPACITĂȚILOR OPERAȚIONALE ÎN DOMENIUL URMĂRIIRII PENALE ȘI COMBATERII FENOMENULUI DE CORUPȚIE LA NIVEL ÎNALT

REPUBLICA MOLDOVA

Consolidarea statului de drept și a mecanismelor de combatere a corupției în Republica Moldova

81286478

Writers :

Claudiu DUMITRESCU - International Expert

Codruț OLARU - International Expert

Presented to:

Deutsche Gesellschaft für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
Dag-Hammarskjöld-Weg 1-5
65760 Eschborn

OCTOBER 2023

Y o u r c o n t a c t p e r s o n

within GFA Consulting Group GmbH is

Dr Victoria Jennett

Consolidarea statului de drept și a mecanismelor de
combateră a corupției în Republica Moldova

REPUBLICA MOLDOVA

R A P O R T :

Evaluarea necesităților funcționale ale Procuraturii Anticorupție
din Republica Moldova în scopul consolidării capacităților
operaționale în domeniul urmăririi penale și combaterii
fenomenului de corupție la nivel înalt

A d d r e s s

GFA Consulting Group GmbH

Eulenkrogstraße 82

DE-22359 Hamburg

Germany

Phone +49 40 6 03 06 – 862

Fax +49 40 6 03 06 – 199

Acest raport a fost realizat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene, al Ministerului Federal German al Cooperării Economice și al guvernului britanic. Conținutul său este responsabilitatea exclusivă a autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene, al Ministerului Federal pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) sau al politicilor oficiale ale guvernului britanic.

TABLE OF CONTENTS

1	CONTRIBUȚIA AMBILOR EXPERTI	1
1.1	Sumar	1
1.2	Repere de ordin metodologic.	3
2	STATUTUL JURIDIC, BUGETAR ȘI RESURSELE UMANE ACTUALE ALE PROCURATURII ANTICORUPȚIE (CONTRIBUȚIA EXPERTULUI CODRUȚ OLARU)	5
2.1	Cadrul normativ actual de organizare și funcționare a Procuraturii Anticorupție.	5
2.2	Competența Procuraturii Anticorupție.	6
2.3	Structura de personal a Procuraturii Anticorupție.	7
2.4	Condițiile de accesare / revocare în cadrul Procuraturii Anticorupție.	7
2.5	Repere de ordin cantitativ și calitativ a ale activității Procuraturii Anticorupție.	9
2.6	Condițiile financiar - bugetare și logistice actuale ale Procuraturii Anticorupție.	10
3	NECESITĂȚILE OPERAȚIONALE ALE PROCURATURII ANTICORUPȚIE (CONTRIBUȚIA EXPERTULUI CODRUȚ OLARU)	11
3.1	Evaluarea necesităților operaționale în materia regulilor de competență și a structurii funcționale a Procuraturii Anticorupție.	11
3.2	Evaluarea necesităților operaționale în materia statutului procurorilor și a altor categorii de personal din cadrul Procuraturii Anticorupție.	14
4	ANALIZA NECESARULUI DE ASISTENȚĂ TEHNICĂ ȘI FINANCIARĂ PENTRU PROCURATURA ANTICORUPȚIE. EVALUAREA ALOCĂRII RESURSELOR, INFRASTRUCTURA TEHNOLOGIEI INFORMAȚIONALE ȘI GESTIONAREA BAZELOR DE DATE (CONTRIBUȚIA EXPERTULUI CLAUDIU DUMITRESCU)	19
4.1	Necesitatea repartizării/alocării unui sediu adecvat pentru desfășurarea activității Procuraturii Anticorupție (PA).	19
4.2	Evaluarea procedurilor de alocare a resurselor financiare și materiale pentru desfășurarea activității Procuraturii Anticorupție	22
4.3	Evaluarea infrastructurii privind tehnologia informațională	23
4.4	Necesitatea înființării unei structuri interne privind tehnologia informației	25
4.5	Înființarea și operaționalizarea unei Structuri de asigurare operativă (Serviciul Tehnic) - dotări tehnice, echipamente, resurse umane -	26
4.6	Evaluarea accesului la bazele de date de către personalul Procuraturii Anticorupție	29
5	CONTRIBUȚIA AMBILOR EXPERTI	32

ANEXA 1. PROIECT ORGANIGRAMĂ PROCURATURA ANTICORUPȚIE	36
ANEXA 2 IMPACTUL BUGETAR REORGANIZARE PA	37
ANNEX 3. PLANȘĂ FOTOGRAFICĂ IMOBILUL DIN STRADA ALEXANDRU CEL BUN, NR. 100, CHIȘINĂU	38

ACRONYMS

Alin.	alineat
Art.	articol
A.N.I.	Autoritatea Națională de Integritate
C.N.A.	Centrul Național Anticorupție
C.S.M.	Consiliul Superior al Magistraturii
C. pen.	Cod penal
C. proc. pen.	Cod de procedură penală
C.S.J.	Curtea Supremă de Justiție
D.I.I.C.O.T.	Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism
D.N.A.	Direcția Națională Anticorupție
I.C.C.J.	Înalta Curte de Casație și Justiție
Lit.	litera
M.A.I.	Ministerul Afacerilor Interne
M.Of.	Monitorul Oficial
Nr.	număr
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de Urgență
P.A.	Procuratura Anticorupție
P.C.C.O.C.S.	Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale
P.G.	Procuratura Generală
P.I.B.	Produsul intern brut
P.I.C.C.J.	Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
Prev.	prevăzut
S.I.S.	Serviciul de Informații și Securitate
U.E.	Uniunea Europeană

1 CONTRIBUȚIA AMBILOR EXPERTI

1.1 Sumar

În actualul context geopolitic și militar din Republica Moldova - țară aflată în stare de urgență din cauza conflictului militar din Ucraina - corupția trebuie analizată ca fiind o prioritate strategică, o problemă permanentă și de actualitate, fiind un fenomen infracțional caracterizat ca o amenințare la adresa statului de drept, și a democrației, constituind totodată un obstacol pentru dezvoltarea economică, un pericol pentru stabilitatea instituțiilor democratice, afectând principiile fundamentale ale societății.

Confruntată cu realitatea faptului că nicio țară nu este imună la actele de corupție și luând în considerare efectele devastatoare și subversive pe care le poate avea corupția asupra membrilor societății și instituțiilor statului, comunitatea internațională a dezvoltat instrumente utile pentru combaterea și prevenirea eficientă a actelor de corupție, solicitând a se acorda atenție atât sectorului public, cât și celui privat.

Republica Moldova s-a alăturat acestor eforturi prin ratificarea Convenției penale privind combaterea corupției a Consiliului Europei, Convenția civilă privind combaterea corupției, Convenția privind spălarea banilor, Convenția ONU împotriva corupției precum și Convenția europeană privind asistența judiciară în materie penală.

În acest context, trebuie precizat că în luna iunie 2022, Republica Moldova a obținut din partea UE statutul de țară candidată pe baza avizului favorabil al Comisiei Europene, la nivel național fiind creat în aprilie 2022 un organism denumit Comisia Națională pentru Integrare Europeană (CNIE), prezidat de Președintele Republicii Moldova, comisie care la data de 4 august 2022 a aprobat Planul de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la UE.

Planul de măsuri aprobat cuprinde 9 angajamente ce urmează a fi implementate la cererea Comisiei Europene, două dintre acestea fiind relevante pentru prezenta analiză și proces de evaluare:

Angajamentul 1 - Reforma Justiției: Finalizarea etapelor esențiale ale reformei cuprinzătoare a sistemului de justiție, lansată recent, în toate instituțiile din cadrul lanțurilor de justiție și de urmărire penală, pentru a le asigura independența, integritatea, eficiența, responsabilitatea și transparența, inclusiv prin utilizarea eficientă a verificării activelor și a supravegherii democratice eficiente (1.1);

Angajamentul 3 - Combaterea corupției: Îndeplinirea angajamentului de a combate corupția la toate nivelurile prin luarea de măsuri decisive în direcția unor anchete proactive și eficiente, precum și prin obținerea unui bilanț credibil al urmăririlor penale și al condamnărilor (3.1).

Văzând lipsa de rezultate concrete în combaterea mării corupții au apărut îngrijorări interne și externe privind activitatea Procuraturii Anticorupție, fiind pusă în discuție asigurarea independenței procuraturii specializate față de Executiv și capacitatea Guvernului de a sprijini dotarea cu resurse umane suficiente și, în general, de a asigura o structură cu adevărat operațională.

Prezentul raport de evaluare este elaborat în scopul fortificării luptei împotriva corupției la nivel înalt, în contextul în care recent, Parlamentul a adoptat Legea nr.245 din 31.07.2023 privind modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional), publicată în M.Of. nr.325-327, prin care pentru prima dată au fost separate competențele Procuraturii Anticorupție (parte a autorității

judecătorești) de cele ale Centrului National Anticorupție, tocmai în scopul eficientizării activității de cercetare, combatere și sancționare a infracțiunilor de mare corupție.

Astfel, următoarele 3 luni de zile sunt extrem de importante pentru implementarea concretă a noilor dispoziții legale ce vizează operaționalizarea structurii specializate, motivat de faptul că, prezenta lege include mai multe dispoziții tranzitorii și termene de adoptare a altor acte normative subsecvente, menite a consolida concret activitatea Procuraturii Anticorupție, după cum urmează:

“ Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege.

Guvernul, în comun cu Procuratura Generală, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va întreprinde toate măsurile necesare în vederea dotării și capacitării Procuraturii Anticorupție în scopul asigurării funcționalității eficiente a acesteia.”

Așadar, până la finalul anului 2023 ar trebui să se finalizeze procedura de decuplare/separare funcțională a celor două structuri anticorupție (Procuratura Anticorupție și CNA) **în raport cu noile** competențe ale acestora, urmând demararea total independentă a activităților de investigare, judecare și sancționare a cazurilor de mare corupție din Republica Moldova.

Evaluările care stau la baza analizei funcționale au vizat modul de organizare internă (structură, personal, organigramă), jurisdicția, competențele și limitările funcționale ale Procuraturii Anticorupție în domeniul combaterii corupției la nivel înalt.

În acest scop, în conformitate cu termenii de referință contractuali, evaluarea a analizat, următoarele aspecte funcționale ale Procuraturii Anticorupție:

- Resursele umane, analiza organigramei de functionare a PA și stabilirea necesarului de procurori, ofiteri de cercetare, ofiteri de investigatii și personal auxiliar;
- Identificarea soluțiilor administrative de modificare a schemei actuale de personal (procurori, ofiteri de cercetare, de investigatii, specialisti financiari bancari, contabili, IT, evaluatori, consultanti, grefieri, personal auxiliar, soferi);
- Simplificarea procedurilor de recrutare a procurorilor prin implicarea directa a conducerii PA, și reducerea rolului Consiliului Superior al Procurorilor;
- Situatia/numărul dosarelor de mare corupție aflate in lucru și volumul de muncă al unui procuror din cadrul PA;
- Independența bugetară a PA (verificarea serviciilor de contabilitate și financiar);
- Activitatea de achiziții publice, persoane responsabile, verificarea existenței unui plan anual de achiziții;
- Evaluarea necesității obținerii unui sediu separat pentru Procuratura Anticorupție, pentru desfasurarea independentă a activitatilor de anchetă;
- Necesitatea informatizării și dotarea cu tehnică de calcul și produse software, respectiv achiziționarea, recepționarea, instalarea, configurarea de stații de lucru tip PS, laptop-uri, copiatoare de mare și mică capacitate, imprimante multifuncționale de rețea, echipamente de securitate, acces la Internet și la alte servicii necesare;
- Independența funcțională în plan operativ a Procuraturii Anticorupție și dezvoltarea propriului Serviciu Tehnic de asigurare operativă pentru executarea măsurilor de supraveghere tehnică;

- Verificarea modului de gestionare a informațiilor clasificate pentru a stabili dacă protecția acestor informații este organizată și asigurată corespunzător, conform Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în Moldova (existența structura internă de securitate, responsabilitati, persoane implicate);
- Procedurile Procuraturii Anticorupție privind accesul la baze de date și informații clasificate (la ce baze de date există acces? Cine are acces? Cine face interogarea bazelor de date și cine controlează procedura?)

Scurtă descriere a constatărilor cheie privind independența funcțională a Procuratura Anticorupție

- nu beneficiază de independență funcțională și financiară;
- nu are buget propriu și separat;
- nu există structuri interne care să se ocupe cu planificarea financiară, organizarea și conducerea contabilității, organizarea evidenței contabile și a mijloacelor bugetare, gestionarea și administrarea patrimoniului și realizarea de achiziții publice;
- nu are suficientă resursă umană;
- nu are un sediu adecvat (o clădire de birouri);
- nu deține infrastructură tehnologică și IT;
- nu are propriul Serviciu Tehnic și nici dotările tehnice necesare;
- nivelul de salarizare este scăzut în raport cu complexitatea dosarelor și riscurile asumate de un procuror anticorupție.

1.2 Repere de ordin metodologic.

Nume proiect: Consolidarea statului de drept și a mecanismelor anticorupție în Republica Moldova

Domeniu: Combaterea corupției la nivel mediu și înalt

Nr. contract: GOV - MDA22GIZ8439

Finanțator: Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), cofinanțat de Uniunea Europeană și implementat de GIZ

Experți internaționali : Codruț OLARU / Claudiu DUMITRESCU

Beneficiar: GFA Consulting Group GmbH

Termen de executare: 21 septembrie – 05 noiembrie 2023

Scopul procedurilor de evaluare

Prin contractul de consultanță încheiat cu GFA Consulting Group GmbH, în cadrul unui acord de co - finanțare a proiectului "Consolidarea statului de drept și a mecanismelor anticorupție în Republica Moldova", finanțat de Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), cofinanțat de Uniunea Europeană și implementat de GIZ, s -a solicitat experților internaționali - realizarea unui *Raport de evaluare a necesităților Procuraturii Anticorupție din Republica Moldova*.

Concret, scopul acestei evaluări este de a identifica nevoile operaționale, manageriale și tehnice care trebuie abordate pentru a consolida capacitatea procurorilor de a combate eficient corupția. Evaluarea trebuie să acopere diferite dimensiuni ale structurii specializate de procurori, având ca scop sporirea independenței funcționale, a capacității și eficienței activităților de urmărire penală în domeniul combaterii corupției la nivel înalt.

Prezenta analiză presupune o evaluare a sistemelor tehnice și de management, și anume a resurselor umane, resurselor financiare necesare pentru achiziții de clădiri, autoturisme, dotarea cu tehnică de calcul, produse software și alte echipamente IT, în scopul obținerii unei autonomii și independențe funcționale a procuraturii specializate pentru îmbunătățirea activității de urmărire penală în domeniul combaterii fenomenului de corupție la nivel înalt.

Raportul de evaluare a necesităților va servi drept bază pentru un proces decizional informat și ar trebui să ghideze procesul de planificare strategică pentru a dezvolta o procuratură anticorupție independentă, robustă și eficientă.

Metodologia evaluării

Trebuie subliniat încă de la început că prezenta evaluare nu este o activitate de auditare a performanțelor Parchetului Anticorupție și nici a gradului de îndeplinire a unor obiective și rezultate în domeniul combaterii corupției la nivel înalt.

Scopul evaluării este de a identifica necesitățile operaționale, manageriale și tehnice pentru a consolida activitatea Procuraturii Anticorupție în combaterea eficientă a corupției la nivel înalt și pentru sporirea independenței funcționale precum și pentru a identifica soluții legislative și instituționale urgente pentru separarea activității de cercetare penală ale APO și CNA, în scopul evitării oricăror suprapuneri funcționale în domeniul combaterii marii corupții.

Metodologia utilizată a presupus:

- analiza legislației primare care reglementează organizarea și funcționarea Procuraturii Anticorupție, Constituția Republicii Moldova, Codul penal, Codul de procedură penală și alte legi primare în domeniu;
- analiza actelor juridice secundare, precum Regulamentele de organizare și funcționare ale PA și CNA, statistici și rapoarte de monitorizare;
- analiza Strategiei Anticorupție, și a Planului de măsuri anticorupție aprobat de Comisia Europeană;
- analiza informațiilor din surse deschise postate pe paginile oficiale ale PA, CNA și ale altor autorități judiciare;
- analiza rapoartelor de activitate ale Procuraturii Anticorupție și Centrului Național Anticorupție pentru anii 2018 – 2022;
- **întâlniri și interviuri cu următoarele persoane:**
  - consilierul pe probleme de justiție și anticorupție al Primului Ministru al Republicii Moldova, domnul Victor Munteanu;
  - procurorul general al Republicii Moldova, domnul procuror general Ion Munteanu;
  - procurorul șef al Procuraturii Anticorupție, doamna Veronica Dragalin;
  - procurorii șefi adjuncți ai Procuraturii Anticorupție, domnii Vasile Plevan și Octavian Iașinovschi;
  - sefa Aparatului de lucru al Procuraturii Generale, doamna Oxana Turcanu;
  - personalul operativ al Procuraturii Anticorupție, ofițeri de informații și ofițeri de poliție responsabili pentru gestionarea și accesarea bazelor de date, precum și pentru implementarea practică a măsurilor operative;
  - personalul responsabil pentru realizarea achizițiilor de bunuri și servicii în cadrul Procuraturii Generale și Procuraturii Anticorupție.

2 STATUTUL JURIDIC, BUGETAR ȘI RESURSELE UMANE ACTUALE ALE PROCURĂTURII ANTICORUPȚIE (CONTRIBUȚIA EXPERTULUI CODRUȚ OLĂRU)

2.1 Cadrul normativ actual de organizare și funcționare a Procuraturii Anticorupție.

1.1. Acte normative relevante.

Procuratura Anticorupție este o structură a Procuraturii Republicii Moldova specializată în combaterea infracțiunilor de corupție, celor conexe infracțiunilor de corupție, precum și pentru reprezentarea în fața instanțelor de judecată a cauzelor deduse judecății.

În 2003, Parlamentul Republicii Moldova a creat o subdiviziune în cadrul Procuraturii Generale a Republicii Moldova, specializată în combaterea corupției. De la crearea sa, departamentul specializat, ulterior transformat în Procuratură specializată, a avut un mandat specific de investigare a cauzelor de corupție și celor conexe, precum și a altor cauze de mare importanță socială.

Prin *Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură*, publicată la data de 25.03.2016 în M. Of. nr.69 - 77, art.11 a fost reglementat pentru prima dată în sistemul judiciar conceptul de procuratura specializată care activează în anumite domenii speciale și își exercită atribuțiile pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

În sistemul Procuraturii sunt incluse ca structuri specializate - Procuratura Anticorupție și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.

Conform art.9 alin. 4 din acest act normativ, Procuratura Anticorupție are următoarele atribuții specifice:

- a) exercită urmărirea penală în cauzele date în competența sa, conform legislației procesual-penale;
- b) conduce urmărirea penală în cauzele instrumentate de Centrul Național Anticorupție;
- c) reprezintă învinuirea în instanța de judecată de fond, de apel și de recurs în cauzele menționate la lit. a) și b).

Procuratura Anticorupție își exercită competența teritorială prin intermediul unității centrale situate în municipiul Chișinău, dar și prin intermediul Oficiului Nord (cu sediul în municipiul Bălți) și Oficiului Sud (cu sediul în municipiul Cahul).

Cadrul normativ în care își desfășoară activitatea Procuratura Anticorupție a fost completat prin *Legea nr. 159/ 2016 cu privire la procuraturile specializate*, publicată la data de 30.07.2016 în M. Of. nr.245 - 246, art.519, care prevede în mod expres că procuratura specializată are statut de persoană juridică, dispune de cont trezorerial, de siglă și de ștampilă cu însemnele sale distincte și este condusă de un procuror-șef, ajutat de un adjunct ori, după caz, de câțiva adjuncți.

Procuratura specializată este organizată în subdiviziuni interne, care contribuie la realizarea atribuțiilor acesteia; de asemenea, structura de procuratură are subdiviziuni ce îi oferă suport administrativ și tehnic.

Complementar celor două acte normative anterior amintite - cadrul juridic, structura, competența, atribuțiile și organizarea activității Procuraturii Anticorupție - sunt reglementate prin propriul *Regulament de activitate*, adoptat prin *Ordinul nr. 8/28 din 17.02.2017 al Procurorului General al Procuraturii Republicii Moldova*.

Regulamentul prevede expres că „*activitatea Procuraturii Anticorupție este organizată în baza principiilor legalității, imparțialității, integrității și independenței procesuale a procurorilor, care le oferă posibilitatea de a lua în mod independent decizii în cauzele în care conduc urmărirea penală, o exercită personal sau reprezintă învinuirea în numele statului, precum și a controlului ierarhic superior.*”

Regulamentul statuează, că pentru realizarea misiunii sale instituționale, din punct de vedere organizatoric, Procuratura Anticorupție este structurată în 3 secții principale:

- Secția exercitare a urmării penale
- Secția conducere a urmării penale
- Secția judiciară.

2.2 Competența Procuraturii Anticorupție.

Așa cum s-a arătat anterior, în prezent, competențele generale ale acestei structuri specializate vizează următoarele aspecte:

- exercitarea urmării penale în cauzele date în competența sa, conform legislației procesual-penale;
- conducerea urmării penale în cauzele instrumentate de Centrul Național Anticorupție;
- reprezentarea învinuirii în instanța de judecată de fond, de apel și de recurs în cauzele menționate la lit. a) și b).

În condițiile în care procesul legislativ privind delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție de cele ale Centrului Național Anticorupție s-a finalizat recent, odată cu adoptarea Legii nr.245 din 31.07.2023 privind modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional), publicată în M.Of. nr.325-327, art.579, este evident că pe viitor, procuratura specializată nu va mai conduce urmărirea penală în cauze penale ale altor structuri, ci va desfășura exclusiv propriile investigații penale în materia cauzelor de mare corupție.

În mod concret, conform *articolului 270¹ competența Procuraturii Anticorupție este stabilită astfel:*

„ (1) *Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 324–335¹ din Codul penal nr. 985/2002:*

1) dacă au fost săvârșite de:

a) Președintele țării;

b) deputați;

c) membri ai Guvernului;

d) judecători;

e) procurori;

f) angajați ai Serviciului de Informații și Securitate;

g) angajați ai Centrului Național Anticorupție;

h) conducători și membri ai organelor de conducere ale autorităților și instituțiilor publice prevăzute de Constituția Republicii Moldova;

2) indiferent de calitatea persoanei, dacă suma de bani, valoarea bunurilor, a serviciilor, a privilegiilor, a avantajelor sub orice formă și a altor foloase, pretinse, promise, acceptate, oferite, date sau primite, depășesc 6 000 de unități convenționale (aprox.

15.000 euro) sau dacă valoarea prejudiciului cauzat prin infracțiune depășește 60 000 de unități convenționale (aprox. 150.000 euro).

(2) Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 325 și 326 din Codul penal nr. 985/2002 dacă acestea au fost săvârșite în privința persoanelor prevăzute la alin. (1) pct. 1) din prezentul articol.

(3) Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 181² alin. (5) și art. 181³ din Codul penal nr. 985/2002”.

2.3 Structura de personal a Procuraturii Anticorupție.

În conformitate cu Legea nr.159/2016 și a Regulamentului de activitate, în cadrul Procuraturii Anticorupție sunt prevăzute **143 de funcții**, corespunzătoare următoarelor categorii de personal:

- 59 procurori (1 procuror - șef / 6 procurori - șefi adjuncți)
- 15 ofițeri de urmărire penală detașați
- 15 ofițeri de investigații detașați
- 36 consultanți ai procurorului
- 9 specialiști în diverse domenii de competență
- 3 specialiști în relațiile cu publicul
- 6 personal tehnic (șoferi).

În prezent, din totalul funcțiilor prevăzute în organigramă, Procuratura Anticorupție își desfășoară în fapt activitatea cu o structură de personal redusă, **numărul posturilor vacante fiind semnificativ, respectiv 32,17 % (97/143)**, după cum urmează:

- 48/59 procurori (dintre care 9 sunt procurori delegați temporar din alte procuraturi)
- 17/30 ofițeri (11/15 ofițeri de urmărire penală și 6/15 ofițeri de investigații)
- 36/54 alte categorii de personal

Procuratura Anticorupție este condusă de un procuror-șef, ajutat de 6 adjuncți. Numărul procurorilor din cadrul procuraturii specializate este stabilit de către Consiliul Superior al Procurorilor la propunerea Procurorului General, în coordonare cu procurorul-șef al procuraturii specializate.

2.4 Condițiile de acces / revocare în cadrul Procuraturii Anticorupție.

În Republica Moldova, sistemul de acces în cadrul procuraturilor specializate, deci implicit și în cadrul Procuraturii Anticorupție, presupune pe de o parte, îndeplinirea de către candidații procurori a unor condiții generale dar și particulare, dar și o evaluare profesională la nivelul Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din cadrul Consiliului Superior al Procurorilor.

Conform art. 20 alin. 1-3 din Legea 3/2016 cu privire la Procuratură, condițiile generale pentru ca o persoană să poată candida la funcția de procuror sunt:

- a) deține cetățenia Republicii Moldova;
- b) cunoaște limba română;
- c) în privința ei nu este instituită o măsură de ocrotire judiciară;
- d) are diplomă de studii superioare de licență și diplomă de studii superioare de master în domeniul dreptului sau un alt act de studii în domeniul dreptului echivalent acestora, recunoscut de structura abilitată pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și calificărilor;

e) a absolvit cursurile de formare inițială a procurorilor în cadrul Institutului Național al Justiției sau, în cazul persoanei care are vechimea în muncă necesară pentru a fi numită în funcția respectivă, a susținut examenul în fața Comisiei de absolvire a Institutului Național al Justiției;

f) se bucură de o reputație ireproșabilă;

g) anterior, nu i-a fost constatată vinovăția pentru săvârșirea unei infracțiuni;

g1) nu are, în ultimii 5 ani, în cazierul privind integritatea profesională, înscrieri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea obligației prevăzute la art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale;

h) este aptă din punct de vedere medical pentru exercitarea funcției de procuror.

Conform art.20 alin. 4 din lege, la aceste condiții generale, în mod suplimentar pentru procuraturile specializate, este necesar, ca procurorul să îndeplinească și următoarele condiții:

a) să aibă o vechime în funcția de procuror de cel puțin 4 ani;

b) în cadrul evaluării performanțelor, să fi obținut cel puțin calificativul „foarte bine”.

În ceea ce privește procedura de revocare/încetarea a calității de procuror în cadrul procuraturilor specializate (Procuraturii Anticorupție), trebuie arătat faptul că în această situație nu există o reglementare distinctă, regula fiind cea generală, aplicabilă tuturor procurorilor, respectiv:

1. Încetarea raporturilor de serviciu în circumstanțe ce nu depind de voința părților (art. 57 din Legea nr. 3/2016), ca urmare a:

a) pierderii cetățeniei Republicii Moldova;

b) atingerii vârstei de 65 de ani;

c) expirării termenului pentru care a fost numit în funcție, în cazul refuzului de a fi numit într-o altă funcție de procuror;

d) în care rămâne definitivă hotărârea prin care se constată vinovăția procurorului pentru comiterea unei infracțiuni;

e) privării procurorului de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități, ca pedeapsă de bază sau ca pedeapsă complementară, în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive prin care s-a dispus această sancțiune;

f) în care procurorul este declarat ca fiind dispărut fără urmă printr-o hotărâre judecătorească definitivă;

g) decesului sau al declarării decesului procurorului printr-o hotărâre judecătorească definitivă;

h) în care rămâne definitivă hotărârea judecătorească privind instituirea unei măsuri de ocrotire judiciare;

i) constatării, ulterior numirii sale în funcție, a cel puțin unui motiv pentru care persoana nu poate fi numită în funcția de procuror.

2. Eliberarea din funcție, conform art.58 din Legea nr. 3/2016, în următoarele cazuri:

a) depunerii cererii de demisie;

- b) refuzului de a fi transferat la o altă procuratură sau subdiviziune a procuraturii, dacă procuratura sau subdiviziunea procuraturii în care a activat se lichidează sau se reorganizează;*
- c) refuzului de a se supune sancțiunii disciplinare de retrogradare din funcție;*
- d) aplicării sancțiunii disciplinare de eliberare din funcția de procuror în momentul în care aceasta a devenit irevocabilă;*
- e) obținerii calificativului „insuficient” la două evaluări consecutive sau al eșuării evaluării performanțelor;*
- f) neprezentării, din motive neîntemeiate, de două ori consecutiv, pentru evaluarea performanțelor;*
- g) înscrierii în calitate de candidat pe lista unui partid politic sau a unei organizații social-politice în alegeri pentru Parlament sau pentru autoritățile administrației publice locale;*
- h) în care rămâne definitiv actul prin care se constată starea sa de incompatibilitate sau încălcarea unor interdicții;*
- i) în care este considerat ca fiind inapt din punct de vedere medical pentru îndeplinirea atribuțiilor sale;*
- j) refuzului de a fi supus verificării în temeiul Legii nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice;*
- k) numirii într-o funcție incompatibilă cu funcția de procuror;*
- l) stabilirii, prin actul de constatare rămas definitiv, a încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese;*
- m) nedeunerii declarației de avere și interese personale sau refuzului de a o depune, în condițiile art. 27 alin. (8) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate;*
- n) dispunerii de către instanța de judecată, prin hotărâre irevocabilă, a confiscării averii nejustificate.*

2.5 Repere de ordin cantitativ și calitativ a ale activității Procuraturii Anticorupție.

De la înființare și până în prezent, activitatea procuraturii specializate s-a derulat pe două componente principale, respectiv investigații realizate în materia infracțiunilor date în competență proprie, respectiv conducerea urmăririi penale efectuate de către organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție.

Astfel, conform datelor existente la nivelul Procuraturii Generale, strict statistic, rezultatele Procuraturii Anticorupție pentru **perioada anilor 2020 - 2022**, sunt următoarele:

- **2022** / 400 cauze proprii soluționate / 862 cauze CNA soluționate
- **2021** / 270 cauze proprii soluționate / 1024 cauze CNA soluționate
- **2020** / 240 cauze proprii soluționate / 951 cauze CNA soluționate

La data de 1.09.2023, Procuratura Anticorupție avea în lucru **674 cauze penale**, din care 211 dosare de competență proprie și 463 de competența CNA.

Urmare a noilor reguli de competență, din estimările proprii ale conducerii structurii, a rezultat că, în gestiunea Procuraturii Anticorupție **vor rămâne după data de 1.01.2024, un număr de aprox. de 260 dosare**, diferența de aprox. 400 dosare urmând a fi declinate către celelalte structuri competente.

Dintre acestea, strict pe segmentul infracțiunilor de corupție clasică (corupere activă / corupere pasivă / trafic de influență), numărul cauzelor care vor rămâne în lucru la procuratura specializată se prezintă astfel: art.324 C. pen. - 42 cauze, art.325 C. pen. - 21 cauze, art.326 C. pen. - 45 cauze.

Cu privire la *reprezentarea învinuirii în fața instanțelor de judecată*, pe parcursul anului 2022, cu participarea procurorilor din Procuratura Anticorupție, au fost pronunțate **198** sentințe, dintre care: de condamnare **131** în privința a **47** persoane, de încetare **42** în privința a **58** persoane, de achitare **24** în privința a **45** persoane.

2.6 Condițiile financiar - bugetare și logistice actuale ale Procuraturii Anticorupție.

Din perspectivă financiar - bugetară, procuratura specializată are statut de persoană juridică, dispune de cont trezorerial, iar conform art. 2 alin. 3 din Legea nr. 159/2016 privind procuraturile specializate, bugetul procuraturii specializate se reflectă separat în bugetul Procuraturii și este administrat de către procurorul-șef al acestei unități.

Mai mult decât atât, procurorul - șef al Procuraturii Anticorupție elaborează și propune Procurorului General proiectul de buget anual al procuraturii specializate.

În conformitate cu structura organizatorică a Procuraturii, din numărul total al efectivului maxim aprobat de 1420 funcții, în anul 2022, Procuraturii Anticorupție îi reveneau **143 funcții (unități)** cu un fond anual de salarizare în sumă de **35.073,7 mii lei (aprox. 1,82 mil. Euro)**, dintre care 59 funcții de procuror, 30 funcții de ofițer de urmărire penală și de investigație și 54 funcții publice de execuție și personal auxiliar.

Alocarea bugetară corespunzătoare anului 2022 este comparabilă celor din anii precedenți, respectiv, 34.830 mii lei pentru anul 2021 și 33.606,3 mii lei pentru anul 2020.

În toate situațiile, peste 95 % din totalul sumelor alocate au fost cheltuite pentru plata drepturilor salariale ale angajaților și a contribuțiilor sociale aferente, fără posibilitatea realizării unor investiții de natură a consolida capacitățile logistice ale structurii.

Din punct de vedere al *infrastructurii materiale* de care dispune Procuratura Anticorupție pentru desfășurarea în bune condiții a activității profesionale, trebuie arătat faptul că aceasta este total insuficientă sau inexistentă chiar la unele articole bugetare, iar acolo unde există, este depășită moral și uzată fizic, motiv pentru care este absolut obligatoriu ca, în perspectiva imediată, să se identifice resursele financiare pentru asigurarea unei baze materiale, real îmbunătățite, adaptată specificului investigativ al acestei structurii.

Astfel, Procuratura Anticorupție *nu deține în municipiul Chișinău un sediu administrativ propriu*, activitatea desfășurându-se într-un imobil comun (proprietatea) Centrului Național Anticorupție, element total impropriu mai ales după delimitarea competențelor funcționale ale celor două unități realizată prin Legea nr. 245 din 31.07.2023.

De sediu propriu nu dispun nici subunitățile din Oficiul Nord (cu sediul în Procuratura municipiului Bălți), respectiv Oficiul Sud (cu sediul în Procuratura municipiului Cahul).

Conform informațiilor puse la dispoziție de Procuratura Generală, sintetic, situația bazei materiale actuale a Procuraturii Anticorupție se prezintă, astfel: 146 calculatoare, 125 imprimante, 17 notebook și 5 autoturisme.

3 NECESITĂȚILE OPERAȚIONALE ALE PROCURATURII ANTICORUPȚIE (CONTRIBUȚIA EXPERTULUI CODRUȚ OLARU)

Evaluarea condițiilor actuale juridice, bugetare și de personal în care Procuratura Anticorupție își desfășoară activitatea, este firesc a fi urmată și de o evaluare cât mai completă a tuturor necesităților operaționale viitoare ale acesteia, absolut obligatorii pentru consolidarea statutară a instituției și atingerea unor parametri profesionali superiori - cantitativi și calitativi; aceste elemente sunt de natură a contribui decisiv și irevocabil la recunoașterea internă și internațională a Procuraturii Anticorupție, ca o structură puternică și independentă.

Recomandările experților internaționali desemnați exprimă pe de o parte, viziunea dar și experiența pe care aceștia au dobândit - o, ca foști magistrați procurori în structuri specializate din România - DNA / DIICOT - dar în egală măsură, este și o transpunere a viziunii și evaluărilor proprii realizate de către procurori și conducerea Procuraturii Anticorupție, consultate pe toată perioada realizării prezentei analize - cei care, în final, vor conduce și activa în cadrul acestei structuri.

Experții au încercat adaptarea prezentelor recomandări la contextul politico - judiciar în care se află Republica Moldova, la particularitățile naționale ale sistemelor - legislativ și judiciar - dar și a disponibilității guvernamentale pentru alocări financiar - bugetare substanțiale acordate acestei structuri.

Ținem să subliniem faptul că evaluarea necesităților operaționale au formatul unor recomandări, motiv pentru care decizia finală a adoptării sau implementării practice a acestora revine în mod exclusiv decidenților politici (Parlament, Guvern, Ministerul Justiției) și decidenților din sistemul de justiție (Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție și Consiliul Superior al Procurorilor).

3.1 Evaluarea necesităților operaționale în materia regulilor de competență și a structurii funcționale a Procuraturii Anticorupție.

1.1. Clarificarea competențelor funcționale ale Procuraturii Anticorupție în domeniul combaterii corupției la nivel mediu și înalt și delimitarea / decuplarea de CNA, pentru concentrarea activității de urmărire penală a procuraturii specializate pe cazurile de mare corupție, s-a realizat recent, Parlamentul adoptând Legea nr.245 din 31.07.2023, prin care s-au introdus noile reguli pentru delimitarea competențelor Procuraturii Anticorupție și ale Centrului Național Anticorupție.

Deși adoptat recent, acest act normativ nu asigură pe deplin scopul înființării procuraturii specializate, în sensul în care, sunt exceptate competențele acestei structuri, cauze de mare corupție, în principal, prin raportare la calitatea subiectului activ al infracțiunii.

Astfel, avocații, ofițerii superiori de poliție din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, personalul vamal, secretarii de stat din Guvern și primarii de municipii cât și infracțiunea de spălarea banilor comisă de categoriile de persoane menționate expres la art. 270¹ alin.1 din C.proc.pen. ar trebui incluse în competența Procuraturii Anticorupție.

Pe cale de consecință, se impune *completarea și modificarea art. 269 și art. 270¹ C. proc. pen.*

1.2. Pentru asigurarea unei protecții reale și eficiente a fondurilor alocate / accesate de Republica Moldova din bugetul general al UE sau din bugetele administrate, împotriva

fraudei constând în accesarea ilegală sau deturnarea fondurilor, este necesară incriminarea detaliată ca infracțiuni a unor asemenea fapte ilicite.

Ca și norma juridică actuală, pentru această categorie de infracțiuni, sunt prevăzute doar două articole, respectiv *articolul 332¹ C.pen. - Obținerea frauduloasă a mijloacelor din fonduri externe și articolul 332² C.pen. - Delapidarea mijloacelor din fondurile externe*, fapt total insuficient, în raport de importanța deosebită a investigării fraudelor de acest tip, mai ales din perspectiva integrării europene a Republicii Moldova.

Prin urmare, în viziunea noastră, se impune:

- introducerea în *Codul penal a unui capitol distinct privind infracțiunile împotriva intereselor financiare ale UE* prin transpunerea prevederilor Directivei (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 05.07.2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal.
- stabilirea competenței de cercetare / urmărire penală a infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale UE la nivelul Procuraturii Anticorupție.
- înființarea în cadrul Procuraturii Anticorupție a unei structuri distincte (secție / serviciu) formată din procurori specializați în investigarea acestui tip de fraudă.
- Drept urmare, se impune:
- modificarea și completarea art. 269 și art. 270¹ C. proc. Pen;
- modificarea și completarea Regulamentului de activitate al Procuraturii Anticorupție, adoptat prin Ordinul nr.8/28 din 17.02.2017 al Procurorului General al Republicii Moldova.

1.3. Pentru creșterea operativității în activitatea de investigare, pentru soluționarea cererilor de asistență judiciară în materie penală în cazul infracțiunilor cu caracter transnațional sau transfrontalier, dar și pentru asigurarea rolului de legătură cu instituții similare din alte state, se impune constituirea la nivelul Procuraturii Anticorupție a unei **structuri distincte (secție / serviciu) de cooperare judiciară internațională, formată din procurori specializați în acest domeniu.**

În acest scop, din perspectiva normelor de reglementare, sunt necesare, *modificarea și completarea Regulamentului de activitate al Procuraturii Anticorupție*, adoptat prin *Ordinul nr. 8/28 din 17.02.2017 al Procurorului General al Republicii Moldova.*

1.4. Pe parcursul discuțiilor purtate cu factori de decizie de la nivelul sistemului judiciar, s-a susținut ideea necesității asigurării componentei tehnice a investigațiilor anticorupție, direct la nivelul Procuraturii Anticorupție.

Existența structurii tehnice reprezintă o garanție a autonomiei și independenței funcționale a Procuraturii Anticorupție, contribuind direct la îndeplinirea misiunii legale în combaterea fenomenului de corupție la nivel mediu și înalt, prin asigurarea componentei tehnice prin aplicarea unor metode speciale de cercetare sau supraveghere în cadrul dosarelor penale aflate în investigarea procurorilor.

Funcționarea în cadrul Procuraturii Anticorupție a unei structuri tehnice proprii ar duce la limitarea numărului de persoane implicate în punerea în executare a măsurilor operative și o consolidare a caracterului nepublic al urmăririi penale și a secretului profesional, reducând semnificativ riscul scurgerilor de informații, iar în cazul apariției unor astfel de situații - la identificarea facilă a funcționarului (procuror, ofițer de urmărire penală, ofițeri de investigații, personal auxiliar) care ar favoriza persoanele cercetate prin comunicarea unor informații din dosarele penale sau despre transmiterea măsurilor operative aflate în derulare (a se vedea infracțiunea prevăzută de articolul 315 C.pen. - Divulgarea datelor urmăririi penale).

Crearea și operaționalizarea unei astfel de structuri sunt esențiale pentru investigațiile procuraturilor specializate, motiv pentru care devin deosebit de importante următoarele aspecte:

- structura concretă (organigrama proprie) a acestui serviciu adaptată nevoilor investigative reale cunoscute de către procurorii anticorupție;
- modul de selecție, numire și pregătire a personalului ce va activa în acest serviciu;
- modul de instituire a regulilor menite să asigure confidențialitatea deplină a operațiunilor;
- alocările bugetare aferente;
- dotarea tehnică modernă.

În acest scop, din perspectiva normelor de reglementare, sunt necesare, modificarea și completarea Regulamentului de activitate al Procuraturii Anticorupție, adoptat prin Ordinul nr. 8/28 din 17.02.2017 al Procurorului General al Republicii Moldova.

1.5. Strâns legat de problematica viitoarei structuri tehnice, este necesară și înființarea unei **structuri de tehnologie a informației (IT)** cu rol în sprijinul informatic al investigațiilor, realizarea unor situații statistice privind cauzele penale și activitatea PA, gestionarea bazelor guvernamentale de date dar și acordarea accesului la aceste baze.

1.6. Asigurarea unei maxime confidențialități a acestor categorii de date, cât și **gestionarea accesului la informații cu caracter secret sau strict secret** - fie cele generate în mod direct de anchetele penale desfășurate de procurori, fie cele primite de la alți parteneri instituționali cu responsabilitate în culegerea de informații - trebuie realizată prin intermediul unei structuri dedicate, condusă de un procuror.

1.7. Pentru susținerea activităților de urmărire penală efectuate de procuri, preponderent în cauzele complexe, cu implicații pe componenta macro-criminalității economico - financiare, recomandăm **înființarea unei structuri proprii în cadrul Procuraturii Anticorupție formată din specialiști cu expertiză în domeniile financiar - bancar, vamal, piața de capital sau spălarea banilor**; urmare a solicitărilor formulate de procurori, specialiștii desemnați urmează a întocmi rapoarte de constatare, ce pot fi valorificate ulterior în dosarele penale.

1.8. Așa cum s-a arătat, din perspectivă financiar - bugetară, Procuratura Anticorupție are statut de persoană juridică, dispune de cont trezorerial, iar conform art. 2 alin. 3 din Legea nr. 159/2016 privind procuraturile specializate, bugetul procuraturii specializate se reflectă separat în bugetul Procuraturii și este administrat de către procurorul - șef al acestei unități.

Toate aceste dispoziții legale au doar un caracter formal, fără aplicabilitate practică, întrucât, la acest moment, întreaga activitate financiar - contabilă a procuraturii specializate este asigurată direct de către Procuratura Generală.

Punerea în practică și realizarea concretă a obiectivelor de infrastructură, absolut necesare consolidării instituționale a Procuraturii Anticorupție, trebuie realizată prin intermediul unei **structuri economico - financiare proprii, ce trebuie înființată la nivelul procuraturii specializate și, complementar, prin acordarea procurorului - șef a calității de ordonator secundar de credite.**

În această modalitate, s-ar asigura și dobândirea unei reale independențe financiare a Procuraturii Anticorupție și ar crea cadrul potrivit pentru prioritizarea achizițiilor de bunuri și servicii, cu adevărat raportate la nevoile funcționale imediate și viitoare ale structurii.

În concluzie, prin luarea în calcul a propunerilor formulate de conducerea structurii, completate cu observațiile experților formulate pe parcursul mai multor zile de discuții, structura (organigrama) Procuraturii Anticorupție, ar putea avea următoarea formă:

- Direcția Generală de Urmărire Penală
- Direcția Generală Judiciară
- Direcția Generală Analitică și Cooperare Internațională
- Direcția Generală Asigurare Operativă
- Aparatul Procurorului - șef al Procuraturii Anticorupție
- Secția relații publice, petiții, audiență și registratură.

Fiecare din cele 6 structuri principale va avea subdiviziuni (secții/ servicii) în funcție de prioritățile investigative stabilite de conducerea structurii.

Din perspectiva normelor de reglementare, și în cazul structurilor de la pct.1.5-1.8., sunt necesare, *modificarea și completarea Regulamentului de activitate al Procuraturii Anticorupție*, adoptat prin *Ordinul nr. 8/28 din 17.02.2017 al Procurorului General al Republicii Moldova*.

3.2 Evaluarea necesităților operaționale în materia statutului procurorilor și a altor categorii de personal din cadrul Procuraturii Anticorupție.

În luna iunie 2022, Republica Moldova a obținut din partea UE statutul de țară candidată pe baza avizului favorabil al Comisiei Europene, sens în care a fost adoptat Planul de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la UE.

Planul de măsuri aprobat cuprinde 9 măsuri ce urmează a fi implementate la cererea Comisiei Europene, relevant pentru prezenta analiză, fiind *Angajamentul 3 - Combaterea corupției; Îndeplinirea angajamentului de a combate corupția la toate nivelurile prin luarea de măsuri decisive în direcția unor anchete pro-actives și eficiente, precum și prin obținerea unui bilanț credibil al urmărilor penale și al condamnărilor (3.1.); creșterea substanțială a gradului de utilizare a recomandărilor Centrului Național Anticorupție (3.2.)*.

Prin urmare, combaterea corupției din Republica Moldova a devenit un obiectiv strategic, prioritar, context în care, rolul Procuraturii Anticorupție devine fundamental, motiv pentru care se justifică pe deplin următoarele:

- instituirea unui sistem de excepții de la regulile generale privind cariera procurorilor, în materia accederii și a revocării procurorilor în / din cadrul Procuraturii Anticorupție;
- creșterea rolului procurorului - șef al Procuraturii Anticorupție în selecția / revocarea procurorilor, a ofițerilor de poliție și a celorlalte categorii de personal din cadrul structurii.

În mod concret, recomandările noastre vizează următoarele aspecte:

2.1. Consolidarea statutară a activității procurorilor, prin raportare la importanța socială a muncii prestate, dar și ca argument solid din perspectiva recrutării unor viitori procurori motivați și implicați profesional, trebuie dublată și de consolidarea statutară a tuturor procurorilor din Republica Moldova, implicit și a procurorilor anticorupție.

Propunerea noastră vizează **trecerea la un nivel superior de independență a procurorilor, printr-o dispoziție de rang constituțional, respectiv, includerea acestora, alături de judecători, în categoria magistraților.**

De altfel, în capitolul 1.1.3. privind Sporirea independenței sistemului Procuraturii și fortificarea capacităților Consiliului Superior al Procurorilor din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, s-a prevăzut ca măsură ,, *Analiza oportunității atribuirii*

procurorilor a statutului de magistrat”, însă nu s-au realizat demersuri în acest sens, până la acest moment.

2.2. Modificarea procedurii de accedere în cadrul Procuraturii Anticorupție.

Din rațiunile mai sus - arătate, dar și pentru punerea la dispoziția procurorului - șef al structurii a unor pârghii concrete în selectarea procurorilor anticorupție, elementul decizional al întregii proceduri de accedere în cadrul Procuraturii Anticorupție, trebuie transferat din competența Consiliului Superior al Procurorilor către procurorul - șef al procuraturii specializate - în final, direct responsabil de obținerea unor rezultate bune și foarte bune în domeniul său de competență profesională.

Procedura de recrutare a viitorilor procurori trebuie simplificată și ar putea fi concretizată sub forma unui **concurs (interviu profesional)** organizat în fața unei comisii formată din Procurorul General, procurorul - șef al Procuraturii Anticorupție și adjunctul acestuia (sau a altor persoane desemnate de aceștia), urmând ca validarea rezultatelor să fie realizată de către Consiliul Superior al Procurorilor.

După validare, numirea procurorilor în cadrul structurii urmează să fie realizată prin ordin al procurorului – șef sau al Procurorului General.

O astfel de procedură este derulată în prezent cu succes în sistemul judiciar din România, la nivelul ambelor structuri specializate - DNA și DIICOT.

Noua abordare legislativă poate fi adoptată și implementată rapid, cu atât mai mult cu cât, un pas important în acest sens, s - a realizat prin ultimele modificări legislative referitoare la numirea procurorilor - șefi adjuncti din cadrul acestei procuraturi. Astfel, conform art. 25² alin. 3 din Legea nr. 3 / 2016 „ *Adjunctul procurorului-șef al procuraturii specializate este numit în funcție fără concurs, prin ordinul Procurorului General, cu acordul scris al Consiliului Superior al Procurorilor exprimat față de propunerea prezentată de procurorul-șef al procuraturii specializate respective.*”

- Maximizarea rezultatelor anticorupție poate fi atinsă și prin creșterea nivelului de experiență profesională a procurorilor din cadrul structurii, **în sensul majorării actualei condiții de 4 ani vechime în funcția de procuror, necesară accederii în procuratura specializată, către o vechime minimă ca procuror de 6-8 ani.**
- Odată admiși în Procuratura Anticorupție, considerăm util ca noii procurori să parcurgă **timp de 3-6 luni, o formă de pregătire profesională în domeniul anticorupție**, realizată în cadrul Institutului National al Justiției, asigurată de către experți anticorupție naționali / internaționali.

2.3. Modificarea procedurii de revocare (încetare a activității) în cadrul Procuraturii Anticorupție.

Recomandarea noastră vizează modificarea procedurii de revocare prin derogare de la regulile standard prevăzute de articolele 57 - 58 din Legea nr. 3/2016, în sensul ca, procurorii din cadrul Procuraturii Anticorupție să poată fi revocați prin ordin al procurorului - șef, cu avizul Consiliului Superior al Procurorilor, în cazul exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor specifice funcției sau în cazul aplicării uneia dintre sancțiunile disciplinare prevăzute de lege.

În cuprinsul noțiunii de **“exercitare necorespunzătoare a atribuțiilor specifice funcției”** pot fi incluse aspecte profesionale referitoare la: ineficiența sau calitatea necorespunzătoare a activității de urmărire penală, a activității privind participarea în ședințele de judecată sau a activității desfășurate în alte sectoare, comportamentul necorespunzător în relația cu procurorii și judecătorii, personalul auxiliar de specialitate, justițiabilii și alte persoane implicate în procesul penal, cu alte instituții și persoane.

În acest caz, procurorii revocați revin la unitatea de unde au promovat și își pierd gradul profesional și salarizarea corespunzătoare nivelului procuraturii specializate.

Din perspectiva normelor de reglementare, în ambele situații de la pct.2.2. - 2.3., sunt necesare, modificarea și completarea:

- *Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (art.20, respectiv art.57-58)*
- *Legii nr. 159/2016 cu privire la Procuraturile specializate*
- *-Regulamentului cu privire la Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor și procedura de selecție și cariera a procurorilor aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12 – 14/17 din 23 februarie 2017.*

2.4. În ceea ce privește **procedura de numire și revocare în / din cadrul Procuraturii Anticorupție a tuturor celorlalte categorii de personal**, dispozițiile actuale în vigoare sunt clare, predictibile și trebuie menținute în continuare.

Cu titlu de exemplu, elocvente în acest sens, sunt dispozițiile art. 7 alin. 1 din Legea nr. 159/2016 cu privire la procuraturile specializate: *„Ofițerii de urmărire penală, ofițerii de investigații și specialiștii care urmează să activeze în procuratura specializată sunt selectați în mod individual de către procurorul-șef al procuraturii specializate și sunt detașați de la alte instituții pentru o perioadă de până la 5 ani, care poate fi reînnoită pe o altă perioadă de până la 5 ani. Detașarea se face prin ordinul Procurorului General, cu avizul prealabil al conducătorului instituției în care activează persoana detașată și cu acordul scris al acesteia din urmă”.*

Și pentru aceste categorii de personal, preponderent în cazul ofițerilor de urmărire penală și de investigații (cu excepția celor detașați de la CNA), este necesară parcurgerea, **timp de 3-6 luni, a unei forme de pregătire profesională în domeniul anticorupție**, asigurată de către experți anticorupție naționali / internaționali.

2.5. Suplimentarea numărului de procurori și a altor categorii de personal din cadrul Procuraturii Anticorupție.

Reconfigurarea organizatorică a Procuraturii Anticorupție generată de ultimele modificări legislative introduse prin Legea nr. 245/2023, atrage în mod firesc și necesitatea adaptării la noile realități instituționale a numărului tuturor categoriilor de personal.

În acest sens, discuțiile experților cu factorii de conducere ai acestei structuri, au condus la proiectarea noii perspective a resurselor umane, reflectată într-o **suplimentare rezonabilă a numărului funcțiilor necesare** pentru desfășurarea activităților.

Trebuie precizat faptul că, în viitoarea formă organizatorică a structurii, **subunitățile din Oficiul Nord (cu sediul în Procuratura municipiului Bălți), respectiv Oficiul Sud (cu sediul în Procuratura municipiului Cahul) urmează a fi desființate**, întreaga activitate urmând a se desfășura doar la nivelul structurii centrale din municipiul Chișinău.

Astfel, structura actuală de personal a Procuraturii Anticorupție este formată din **143 de funcții (unități)**, corespunzătoare următoarelor categorii de personal:

- 59 procurori (1 procuror – șef / 6 procurori - șefi adjuncți)
- 15 ofițeri de urmărire penală detașați
- 15 ofițeri de investigații detașați
- 36 consultanți ai procurorului
- 9 specialiști în diverse domenii de competență
- 3 specialiști în relațiile cu publicul
- 6 personal tehnic (șoferi)

și ar trebui suplimentată până la numărul de **218 de funcții (+ 75 de funcții)**, respectiv:

- +15 ofițeri de urmărire penală
- +5 ofițeri de investigații
- +12 ofițeri de investigații criptați
- +12 consultanți ai procurorului
- +27 funcționari publici/specialiști,
- + 4 personal tehnic.

Numărul total al procurorilor cu funcții de conducere și de execuție urmează să rămână la același nivel ca în prezent (59).

Impactul bugetar pentru majorarea cu 75 a numărului de funcții este de aprox. **9.622.000 lei MDL (aprox.481.100 Euro).**

Din perspectiva normelor de reglementare, pentru alocarea și bugetarea noilor funcții, sunt necesare, modificarea și completarea:

- Hotărârea nr.78 din 4.04.2010 privind aprobarea numărului de personal al Procuraturii publicată în M.Of. nr. 78-80, art.228
- Ordinul Procurorului General nr. 681-p din 15.06.2017 cu privire la modificarea structurii interne și statul de personal al sistemului Procuraturii.

2.6 Drepturile salariale ale procurorilor și ale altor categorii de personal din cadrul Procuraturii Anticorupție.

Consolidarea statutară a activității procurorilor, creșterea nivelului de responsabilitate a acestora, dinamizarea investigațiilor penale cât și implicarea procurorilor în investigarea unor cauze complexe, în general, și a cauzelor de mare corupție cu adevărat semnificative, în particular - trebuie susținute și de *asigurarea unui nivel corespunzător al salarizării acestora.*

La acest moment, salarizarea tuturor procurorilor cât și a celorlalte categorii de personal din cadrul Procuraturii este reglementată de dispozițiile Legii nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar - Anexa nr. 4 - Grup ocupațional „ Justiție B”.

- Strict raportat la situația drepturilor salariale ale procurorilor anticorupție, trebuie arătat faptul că aceștia sunt *remunerați la un coeficient egal cu cel al procurorilor din cadrul Procuraturii Generale, ceea ce echivalează cu 20% mai mult decât salariul procurorilor din procuraturile teritoriale.*

Procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție este salarizat similar Adjunctului procurorului general, iar procurorul - șef adjunct al Procuraturii Anticorupție similar unui procuror - șef direcție din Procuratura Generală.

Urmare a discuțiilor avute cu responsabili din sistemul de justiție, a rezultat faptul că, începând cu luna ianuarie 2023, Executivul a identificat soluții concrete pentru majorarea salariilor judecătorilor de la nivelul tuturor instanțelor și ale colaboratorilor din cadrul Centrului National Anticorupție, în condițiile în care, pentru procurori și aparatul Procuraturii, ultima creștere salarială a avut loc în anul 2018.

Pe cale de consecință, recomandarea noastră vizează identificarea la nivel guvernamental a soluțiilor bugetare care să conducă la majorarea salarială pentru toți procurorii, implicit și pentru cei ce lucrează în domeniul combaterii corupției.

- Din experiența sistemului judiciar românesc, nu ar fi lipsită de eficiență managerială, cel puțin pentru o perioadă determinată de timp - preluarea **sistemului de acordare a unui spor salarial de 30-40% pentru procurori și**

celelalte categorii de personal din cadrul Procuraturii Anticorupție și care acționează pentru combaterea acestor categorii de fapte.

- Consolidarea rolului procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție în cadrul structurii, prin asigurarea unor mijloace concrete, inclusiv în plan bugetar, poate fi asigurată prin crearea unui **Fond de premiere la dispoziția procurorului - șef, în valoare de 1-2% din totalul fondului de salarii**, care să poată fi utilizat pentru recompensare procurorilor / personalului care au obținut rezultate profesionale meritorii în materie de investigații anticorupție.

Un argument în favoarea adoptării unei astfel de măsuri este dat de faptul că, în *art. 21* din legea amintită, sunt deja prevăzute noțiunile de „*Premii unice*” sau „*Premii anuale*”, respectiv, „*Personalul din unitățile bugetare poate beneficia de premii unice cu prilejul sărbătorilor profesionale și al zilelor de sărbătoare nelucrătoare, care se plătesc din contul economiei mijloacelor alocate pentru retribuirea muncii pe anul respectiv, dar nu mai mult de 5% din fondul anual de salarizare la nivel de unitate bugetară*”; actualul sistem de premiere poate fi adaptat scopului mai sus-amintit, în sensul în care se poate face trecerea de la regula acordării stimulentele financiare raportată doar la simpla calitate de funcționar în sectorul bugetar, către cea a premierii salariale raportată la principiile meritocrației profesionale.

Din perspectiva normelor de reglementare, pentru majorările salariale propuse, sunt necesare, *modificarea și completarea Legii nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar*.

2.7 Constituirea unui fond de flagrant la dispoziția procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție.

Specificul investigativ al infracțiunilor de corupție presupune adoptarea unor mijloace procedurale și a unor măsuri operative specifice, sens în care recomandăm constituirea unui fond bănesc, pus la dispoziția procurorului - șef al Procuraturii Anticorupție.

Acest fond urmează a fi utilizat pentru acțiuni privind organizarea și constatarea infracțiunilor flagrante sau ocazionate de folosirea agenților sub acoperire, a informatorilor ori colaboratorilor acestora.

Constituirea depozitului urmează a fi făcută anual, iar valoarea acestuia ar trebui să fie de cel puțin 200.000 – 300.000 Euro în echivalent MDL.

Acest mijloc este folosit în mod uzual și cu rezultate investigative excelente, la nivelul ambelor structuri specializate de procuratură din România.

Din perspectiva normelor de reglementare, sunt necesare, modificarea și completarea:

- *Legii nr. 159/2016 cu privire la Procuraturile specializate*
- *Regulamentului de activitate al Procuraturii Anticorupție, adoptat prin Ordinul nr. 8/28 din 17.02.2017 al Procurorului General al Republicii Moldova.*

4 ANALIZA NECESARULUI DE ASISTENȚĂ TEHNICĂ ȘI FINANCIARĂ PENTRU PROCURATURA ANTICORUPȚIE. EVALUAREA ALOCĂRII RESURSELOR, INFRASTRUCTURA TEHNOLOGIEI INFORMAȚIONALE ȘI GESTIONAREA BAZELOR DE DATE (CONTRIBUȚIA EXPERTULUI CLAUDIU DUMITRESCU)

4.1 Necesitatea repartizării/alocării unui sediu adecvat pentru desfășurarea activității Procuraturii Anticorupție (PA).

Măsură urgentă în legătură cu independența funcțională a Procuraturii Anticorupție: până la finalul anului 2023 trebuie repartizat un sediu/clădire conform cerințelor prevăzute mai jos în prezentul capitol (responsabili: Guvernul Republicii Moldova prin Ministerul Justiției și Procuratura Generală).

Pe parcursul misiunii în Republica Moldova a fost vizitat actualul sediu al Procuraturii Anticorupție, unitate specială de procurori care își desfășoară activitatea într-un corp de clădire situat în Municipiul Chișinău, Bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 198, spațiul fiind închiriat de către Procuratura Generală de la Centrul Național Anticorupție în baza unui contract privind achiziționarea de utilități publice, **valabil până la 31 Decembrie 2023.**

Concret, Procuratura Anticorupție are în folosință 45 de birouri aflate la etajele 4 și 5 ale clădirii precum și la demisol și subsol, cu o suprafață totală de 1334,07 metri pătrați, pentru care Procuratura Generală plătește anual 989.868,03 MD (lei moldovenești), aproximativ 52.100 Euro.

Restul clădirii este ocupat de personalul care deservește Centrul Național Anticorupție (CNA), instituție cu competențe multiple printre care și de cercetare a infracțiunilor de mică corupție. Trebuie precizat că atât Comisia Europeană cât și alte organisme interne și internaționale (*Fondul Monetar Internațional*) au cerut separarea funcțională și a competențelor legale ale CNA și PA, demers legislativ finalizat în august 2023, prin adoptarea Legii nr. 245/2023, pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală.

În fapt, încă există o colaborare procesuală între cele două instituții care se va finaliza la 31.12.2023, Procuratura Anticorupție devenind din anul 2024 o structură total independentă funcțional concentrându-se doar pe combaterea corupției la nivel mediu și înalt.

La momentul actual în cadrul PA sunt desemnate 143 de funcții (procurori, ofițeri de urmărire penală, și de investigație, consultanți, specialiști, personal tehnic), condițiile de muncă fiind improprii în lipsa unui număr suficient de birouri care să asigure condiții decente pentru desfășurarea activităților de urmărire penală.

Mai mult, începând cu data de 01 Ianuarie 2024 noua schemă de personal discutată cu conducerea Procuraturii Anticorupție va crește cu încă 47 de posturi de funcționari, situație ce solicită în mod obligatoriu identificarea și mutarea procuraturii specializate într-o altă clădire adecvată cu un număr de birouri mai mare care să permită realizarea activităților de serviciu în condiții optime.

Pe de altă parte în timpul vizitării actualului sediu s-a constatat, că acesta nu are spații necesare pentru arhivarea dosarelor penale, nu are dotările IT pentru desfășurarea în condiții optime a activității. De asemenea, conform proiectului noii organigrame (**a se**

vedea Anexa 1), începând cu anul 2024 trebuiesc înființate mai multe structuri suport pentru activitatea procurorilor și anume, un serviciu tehnic, un serviciu de specialiști, o structură pentru resurse umane, un serviciu administrativ, un birou pentru gestionarea și păstrarea documentelor clasificate.

Pentru toate aceste noi structuri interne se constată nevoia identificării unui nou sediu pentru funcționarea Procuraturii Anticorupție, care conform discuțiilor avute cu conducerea instituției trebuie să aibă minim 95 de camere, precum și anumite dotări speciale la care voi face referire în continuare.

Pe parcursul discuțiilor purtate cu conducerea Procuraturii Generale și a Procuraturii Anticorupție s-a stabilit existența a două variante de sedii ce pot fi puse în discuție, și anume o veche clădire de birouri aparținând Procuraturii Generale situată în municipiul Chișinău, strada Alexandru cel Bun nr. 100 și a doua variantă într-un corp de clădire (aripa dreaptă) al Procuraturii Generale.

Pentru a evalua cele două clădiri puse în discuție, în data de 4 octombrie 2023, împreună cu șefa aparatului de lucru din cadrul Procuraturii Generale, doamna Oxana Turcanu, am vizitat primul obiectiv și anume clădirea de birouri din strada Alexandru cel Bun nr. 100, municipiul Chișinău, unde am constatat existența unei clădiri cu 3 etaje dezafectată, aflată într-o avansată stare de degradare, lucrările de renovare fiind stopate în urmă cu 15 ani. La momentul vizitei au fost efectuate fotografiile ale clădirii atât la interior cât și la exterior (**a se vedea Anexa 3 a raportului, planșa foto**).

Din discuțiile purtate cu șefa aparatului de lucru al PG, aceasta a explicat că imobilul trebuie expertizat din punct de vedere tehnic iar suma necesară unei astfel de expertize se ridică la 600.000 lei moldovenești, aproximativ 31.500 euro, sumă ce urmează a fi prevăzută în proiectul bugetului de stat pe anul 2024. Ulterior efectuării unei asemenea expertize, pe baza recomandărilor experților tehnici se va determina oportunitatea renovării acestei clădiri suma necesară preconizată fiind de aproximativ 1.500.000 de euro.

În legătură cu acest imobil Curtea de Conturi a Republicii Moldova în „*Raportul auditului conformității asupra modului de formare, administrare și întrebuințare a resurselor financiare publice și a patrimoniului public de către Procuratura Generală în perioada anilor 2018-2022*” a consemnat:

„Nesoluționarea problemei legate de activul în curs de execuție, amplasat pe str. Alexandru cel Bun nr.100, pentru care s-au valorificat mijloace bugetare în sumă de peste 26,2 mil. lei, lucrările de renovare au fost stopate mai mult de 15 ani, iar construcția se află într-un proces de degradare continuă, deși Procuratura Generală a intervenit cu adresări către Guvern privind transmiterea acestui activ în gestiunea statului, care nu au fost soluționate,„

Având în vedere stadiul fizic avansat de degradare al acestei clădiri situate în str. Alexandru cel Bun nr.100 Chișinău, precum și lipsa oricărui fonduri necesare din bugetul Procuraturii Generale pentru realizarea unei expertize tehnice și pentru efectuarea lucrărilor de consolidare care vor dura minim 3 ani de zile, exclud luarea în considerare a acestei clădiri ca fiind o opțiune reală pentru funcționarea Procuraturii Anticorupție, autoritate judiciară care are nevoie urgentă de un nou sediu începând cu luna ianuarie 2024.

Cea de a doua soluție discutată cu conducerea Procuraturii Generale și a Procuraturii Anticorupție este reprezentată de un corp de clădire aflat pe aripa dreaptă a sediului Procuraturii Generale, fiind singura soluție viabilă și de actualitate unde își poate muta

sediul Procuratura Anticorupție, chiar dacă implică anumite modificări administrative ale personalului care își desfășoară activitatea la acest moment în această clădire.

Conform planului cadastral al clădirii administrative a Procuraturii Generale situat în strada Ștefan cel Mare nr. 73, sector Centru, municipal Chișinău, aripa dreaptă a clădirii are aproximativ 90 de birouri grupate pe cele 3 etaje, precum și un subsol cu 59 de încăperi aflate într-o stare fizică acceptabilă și care necesită doar lucrări de renovare uzuale.

În cadrul vizitei din data de 4 octombrie 2023 am constatat că acest corp de clădire este adecvat pentru a funcționa ca sediu al Procuraturii Anticorupție pentru următoarele motive obiective:

- are mai multe căi de acces (principală, secundare) care pot fi folosite separat pentru personalul instituției, justițiabili, precum și pentru aducerea în siguranță a persoanelor reținute, arestate preventive, ori aflate în stare privativă de libertate, fără a fi expuse public;
- asigură spațiu necesar pentru birourile personalului procuraturii specializate în număr de aproximativ 190 de persoane (procurori, ofițeri, consultanți, specialiști, personal administrativ);
- asigură în subsolul clădirii spațiu suficient și adecvat pentru organizarea serviciilor de arhivă ale procuraturii și păstrarea documentelor;
- poate fi amenajată rapid o sală de așteptare pentru persoanele chemate la audieri;
- se poate amenaja spațiu special pentru structura documentelor clasificate și pentru organizarea serviciului tehnico-operativ;
- se poate amenaja spațiu/cameră pentru corpuri delictive;
- există spațiu pentru amenajarea unor camere speciale pentru servere;
- are grupuri sanitare suficiente;
- sediul beneficiază deja de pază militarizată;
- sediul are toate facilitățile (curent electric, rețea de apă, servicii telefonice, rețea de internet) și este localizat în centrul orașului;
- se pot instala rapid sisteme de securitate și supraveghere video, existând deja o infrastructură IT în acest sens.

Mai trebuie precizat că la finalul anului 2023, Procuratura Generală ca urmare a demersurilor efectuate va reintra în posesia mai multor spații aflate la parterul acestui corp de clădire (*în suprafață de aproximativ 200 metri pătrați*) care au fost folosite în scopuri comerciale de către diverse firme în baza unor contracte de închiriere perfectate de fostele conducători ale Procuraturii Generale, cu mulți ani în urmă, în detrimentul activității instituției.

Acestă clădire corespunde din punct de vedere tehnic și funcțional necesităților Procuraturii Anticorupție care trebuie să aibă toate condițiile pentru desfășurarea activităților date în competența sa legală, personalul fiind alcătuit la acest moment din 143 de funcționari, după cum urmează: *59 procurori, 15 ofițeri de urmărire penală detașați, 15 ofițeri de investigații detașați, 36 de consultanți ai procurorului, 12 specialiști și 6 personal tehnic.*

Pentru considerentele expuse, urmează a fi efectuate acțiuni/demersuri concrete de către Procuratura Anticorupție, Procuratura Generală și Ministerul Justiției, în scopul repartizării acestui corp de clădire Procuraturii Anticorupție, instituție care trebuie să aibă independență funcțională începând cu 01 ianuarie 2024, astfel cum solicită Comisia Europeană și Fondul Monetar Internațional.

Nu trebuie omis faptul că la 31 decembrie 2023 expiră și contractul de închiriere pentru actualul spațiu deținut de Procuratura Anticorupție.

O altă soluție de rezervă ar fi identificarea și alocarea de către Guvernul Republicii Moldova a unei alte clădiri aflată în patrimoniul statului, clădire care să întrunească condițiile expuse mai sus. Această chestiune presupune intervenții instituționale demarate de conducerea PA și PG la nivelul conducerii guvernului.

4.2 Evaluarea procedurilor de alocare a resurselor financiare și materiale pentru desfășurarea activității Procuraturii Anticorupție

Procuratura Anticorupție nu are la momentul actual independență financiară reală, astfel cum este prevăzut în art.2 din Legea nr. 159/2016, fără un buget propriu, fără un compartiment intern de finanțe-contabilitate și unul de achiziții publice, care să se ocupe de planificarea financiară, organizarea și conducerea evidenței contabile și a mijloacelor bugetare, gestionarea și administrarea patrimoniului și realizarea de achiziții publice.

În mod evident funcționarea Procuraturii Anticorupție implică obligatoriu componenta de **independență financiară**, cerință reglementată în Legea nr. 159/2016 cu privire la procuraturile specializate, unde la art. 2 se prevede **independența organizațională și funcțională a procuraturii specializate și a procurorilor din cadrul acesteia**, după cum urmează:

- 1) Procuratura specializată **este o entitate independentă în cadrul Procuraturii**, care își desfășoară activitatea în baza principiilor de organizare și de activitate a Procuraturii și a procurorului, prevăzute de Legea cu privire la Procuratură.
- 2) Activitatea procuraturii specializate este organizată și coordonată de către procurorul-șef al procuraturii specializate.
- 3) **Bugetul procuraturii specializate** se reflectă separat în bugetul Procuraturii și este administrat de către procurorul-șef al procuraturii specializate.

Verificând actualul Regulament organizare și funcționare al PA, se constată că instituția nu are propriul serviciu financiar-contabil, nu are compartiment pentru achiziții publice și nici persoane implicate în planificarea financiară, fapt confirmat chiar de către conducerea Procuraturii Anticorupție în cadrul discuțiilor avute la sediul instituției. De fapt, toate atribuțiile financiare și contabile (*cheltuieli salariale, achiziții, plată utilități, chirie, carburanți auto, telefonie, etc.*) privind funcționarea procuraturii specializate sunt îndeplinite de personalul aparatului de lucru din cadrul Procuraturii Generale.

Din discuțiile purtate direct cu conducătorul Aparatului de lucru al Procuraturii Generale, s-a stabilit că nu există buget separat pentru Procuratura Anticorupție deși această separare trebuia realizată încă din anul 2016 conform dispozițiilor legale menționate anterior, iar Secția finanțe și contabilitate și Secția achiziții – planificare din cadrul PG se ocupă de toate problemele financiare și contabile ale PA.

De asemenea, s-a stabilit că nu există niciun plan de achiziții publice care să vizeze strict activitatea PA, procedurile fiind realizate centralizat la nivelul Procuraturii Generale pentru toate procuraturile aflate în subordine funcțională, atât cele specializate cât și procuraturile teritoriale din Republica Moldova.

În aceste condiții nu s-a putut verifica și evalua situația bugetară a Procuraturii Anticorupție în vederea stabilirii existenței resurselor financiare necesare pentru funcționarea eficientă, neexistând niciun sistem real de independență financiară, astfel cum este prevăzut în art. 2 al Legii nr. 159/2016.

S-a putut reține că Procuratura Anticorupție este bugetată anual cu suma de 41022,0 mii lei, din care 85% mai exact 35037,7 lei sunt cheltuieli de personal, restul de 15% fiind cheltuieli pentru acoperirea costurilor contractelor de locațiune, procurarea de mijloace fixe, combustibili, rechizite, servicii expertizare, servicii poștale, traduceri, telecomunicații, etc.

Necesitatea înființării unui Serviciu economico-financiar și administrativ

Întrucât procuratura specializată în combaterea corupției la nivel înalt are nevoie de independență financiară, în cadrul acesteia ar trebui să existe o structură de sprijin alcătuită din contabili, economiști, specialiști cu atribuții clare în domeniile financiar, bugetar, contabilitate, salarizare, investiții, achiziții publice, necesar logistic și parc auto.

La momentul actual, în **proiectul noii organigrame (Anexa 1)** sunt prevăzute în Aparatul șefului PA, Serviciul finanțe-contabilitate și Serviciul achiziții publice, administrare și logistică, structuri interne care se vor ocupa direct cu:

- planificarea financiară;
- organizarea și conducerea contabilității;
- organizarea evidenței contabile și a mijloacelor bugetare;
- gestionarea și administrarea patrimoniului;
- planul de achiziții publice și realizarea acestora.

Aceste structuri interne urmează să fie prevăzute în viitorul Regulament de organizare și funcționare al Procuraturii Anticorupție, în care se vor indica punctual atribuțiile și numărul de personal ce va activa în cadrul acestora.

4.3 Evaluarea infrastructurii privind tehnologia informațională

Procuratura Anticorupție nu poate funcționa independent în lipsa dotărilor de infrastructură tehnologică și IT.

În perioada imediat următoare un obiectiv principal este reprezentat de fortificarea independenței funcționale și operaționale prin demararea procesului de informatizare a Procuraturii Anticorupție, respectiv dotarea cu tehnică de calcul și produse software performante și compatibile cu sistemele deja existente care să asigure în același timp și un nivel de securitate ridicat mai ales pentru sistemele digitale de criptare sau de stocare a datelor informatice.

La momentul actual Procuratura Anticorupție utilizează infrastructura IT existentă în corpul de cladire închiriat de la Centrul Național Anticorupție, fiind cuantificabil doar numărul total de echipamente IT achiziționate din 2016 până în prezent de către Procuratura Generală, dotări necesare pentru desfășurarea activității de către procurori, ofițerii de urmărire penală, ofițerii de investigație, consultanți și specialiști.

În perspectivă, după mutarea Procuraturii Anticorupție într-un nou sediu va fi necesară cablarea tuturor spațiilor în scopul informatizării activității, prin dotarea cu computere și produse software respectiv achiziționarea, recepționarea, instalarea, configurarea de stații de lucru tip PC, laptop-uri, copiatoare de mare și mică capacitate, imprimante multifuncționale de rețea (color și alb/negru), numărul acestora stabilindu-se în funcție de viitoarea schemă de personal a procuraturii anticorupție.

Va fi necesară achiziția de servere, urmată de interconectarea sediului central al PA cu structurile sale teritoriale (*în măsura în care nu vor fi desființate Oficiile teritoriale Nord și Sud ale PA*), prin intermediul unor echipamente de securitate cu acces la internet și la alte servicii informatice necesare.

Situația actuală a dotării cu echipamente IT

Conform datelor solicitate și puse la dispoziție de către conducerea instituției, în gestiunea Procuraturii Anticorupție există următoarele echipamente :

- 1) unități de lucru tip PC (calculatoare) – 108 bucăți;
- 2) imprimante de birou simple alb-negru – 60 bucăți;
- 3) imprimante multifuncționale – 5 bucăți;
- 4) Laptopuri – 15 bucăți;
- 5) Reportofoane - 0;
- 6) Camere de înregistrare video - 0.

În privința stadiului de funcționare a echipamentelor a fost comunicată de către specialistul IT următoarea situație:

- 1) 85 de unități PC sunt în funcțiune;
- 2) 27 unități PC necesită scoaterea (scoaterea din uz) fiind defecte;
- 3) 59 unități PC sunt mai vechi de 7 ani și necesită înlocuirea;
- 4) 52 de imprimante simple sunt funcționale;
- 5) 20 imprimante simple nu mai funcționează (sunt scoase din uz);
- 6) 17 imprimante simple au o vechime mai mare de 7 ani și necesită schimarea;
- 7) 3 imprimante multifuncționale (tip 3 în 1) sunt în stare de funcționare;
- 8) 2 imprimante multifuncționale sunt defecte și necesită casare;
- 9) 10 laptopuri sunt funcționale;
- 10) 2 laptopuri nefuncționale necesită scoaterea din uz.

Necesarul de achiziție.

Văzând dotările actuale menționate punctual mai sus, care în mod evident sunt insuficiente și constituite din echipamente neperformante de generație veche, în cadrul discuțiilor cu conducerea Procuraturii Anticorupție, s-a conturat **următorul necesar de tehnologie** raportat la un personal alcătuit din 218 angajați, (*un procuror-șef, 6 procurori adjuncți, 52 procurori, 30 ofițeri de urmărire penală, 20 ofițeri de investigație, 12 ofițeri de investigație criptați, 48 consultanți, 39 funcționari publici/specialiști, 10 personal tehnic*), după cum urmează:

- **180 stații PC** (computere);
- **180 de imprimante simple**;
- **60 de laptopuri** (*15 pentru procurorii Direcției judiciare care se deplasează la instanțe pentru participarea la procesele penale, 30 pentru ofițerii operativi care se deplasează în teren, 10 pentru Serviciul tehnic implicat în aplicarea măsurilor speciale de supraveghere, 5 pentru procurori în diverse scopuri profesionale*);
- **180 stick-uri de memorie** cu o capacitate de minim 128 GB;
- **30 de medii de stocare a datelor informatice (memorii externe tip HDD)** cu capacitatea de 8 TB (Terabyte), necesare în principal ridicării de date și informații în format electronic cât și pentru efectuarea perchezițiilor informatice.

În cadrul misiunii de evaluarea nu au fost discutate dotările majore privind tehnologia informației, numărul și tipul de servere necesare, furnizorii de servicii, licențe, intervenții și internet, în contextul în care, încă nu există repartizată o nouă clădire pentru funcționarea Procuraturii Anticorupție, acesta rămânând pe viitor un **subiect deschis** referitor la asigurarea necesarului de echipamente și software pentru dezvoltarea sistemului de bază IT.

O altă problemă urgentă pentru activitatea Procuraturii Anticorupție o reprezintă achiziția de reportofoane și camere video necesare în activitatea de urmărire penală mai exact pentru înregistrarea audierilor martorilor sau părților din procesul penal.

Astfel, conform prevederilor art. 115 alin.1 din Codul de procedură penală, modificate prin Legea nr. 254/2023 „La audierea bănuțitului, învinuitului, inculpatului, părții vătămăte, a martorilor în alte condiții decăt cele prevăzute la art. 110/1, **se aplică de către organul de urmărire penală ori instanță, înregistrări audio și video. Despre aplicarea înregistrărilor audio și video se comunică persoanei care urmează să fie audiată înainte de începerea audierii,,**

Așa cum se observă legiuitorul a impus organelor de urmărire penală obligativitatea înregistrării tuturor audierilor și a declarațiilor date de persoanele menționate mai sus, fapt ce obligă dotarea cu echipamente de înregistrare necesare. În lipsa unor asemenea înregistrări se poate pune în discuție nerespectarea procedurilor prevăzute de lege și implicit inadmisibilitatea declarațiilor persoanelor audiate.

În consecință, ofițerii de cercetare și procurorii au nevoie urgentă pentru dotarea cu următoarele echipamente:

- 30 de camere video,
- 30 de reportofoane,

ce vor fi folosite de către Direcția Generală de Urmărire Penală din cadrul Procuraturii Anticorupție, structură responsabilă pentru efectuarea anchetelor penale.

Conform datelor statistice existente la nivelul Procuraturii Anticorupție, începând cu data de 01 ianuarie 2024, când activitatea va fi total decuplată/separată procedural de cea a Centrului Național Anticorupție, procurorii din cadrul Direcției Generale de Urmărire Penală vor avea în lucru aproximativ 8 - 10 dosare de mare corupție conform competențelor legale prevăzute la art. 270¹ Cod de procedură penală, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 245 din august 2023.

În condițiile expuse, având în vedere volumul de dosare, importanța și complexitatea acestora, se constată necesitatea dotării imediate a Procuraturii Anticorupție cu toate echipamentele menționate anterior în scopul respectării întocmai a dispozițiilor legale privind administrarea probatoriului.

4.4 Necesitatea înființării unei structuri interne privind tehnologia informației

Pentru asigurarea unui sistem informatic funcțional și eficient în proiectul noii organigrame a fost prevăzut în cadrul Direcției Generale Analitică și Cooperare Internațională o Secție pentru tehnologia și protecția informației care ar trebui să aibă următoarele atribuții, strict prevăzute în noul Regulament de funcționare al Procuraturii Anticorupție:

- managementul strategiei IT și planificarea infrastructurii informatice;
- -analizarea evoluției IT, în scopul dotării cu servicii și produse de securitate de ultimă generație;
- -analizarea, testarea, evaluarea și recomandarea de hardware/software/servicii noi, pentru a determina eficiența, fiabilitatea și compatibilitatea cu echipamentele existente;
- -distribuirea centralizată a actualizărilor software pe terminalele instituției;
- instalarea și monitorizarea echipamentelor active de rețea (routere, switch-uri);
- -oferirea de recomandări de utilizare și suport tehnic personalului procuraturii;
- -menținerea legăturii cu furnizorii de servicii, licențe, intervenții și Internet;
- -întocmirea specificațiilor tehnice pentru caietele de sarcini pentru achiziția de logistică IT;

- -menținerea și depanarea hardware, software și servicii pentru a asigura o infrastructură IT sigură, eficientă și de actualitate;
- -instalarea, administrarea și actualizarea software/hardware;
- -administrarea serverelor de comunicații și networking ale Procuraturii Anticorupție;
- -instalarea și configurarea calculatoarelor și administrarea conturilor utilizatorilor (managementul conturilor utilizatorilor, grupurilor, permisiunilor, partajărilor de rețea);
- -monitorizarea utilizării rețelei de calculatoare a Procuraturii Anticorupție;
- -managementul echipamentelor (inventar hardware, adresare IP, etc).

Pentru funcționarea unei asemenea structuri privind tehnologia informației și comunicației, a cărei existență este obligatorie pentru activitatea Procuraturii Anticorupție, urmează a se proceda la recrutarea și angajarea unor specialiști IT cu aptitudini și competențe verificate în acest domeniu. Numărul acestora se va stabili în funcție de necesități și volum de muncă.

4.5 **Înființarea și operaționalizarea unei Structuri de asigurare operativă (Serviciul Tehnic) - dotări tehnice, echipamente, resurse umane -**

Independența funcțională a Procuraturii Anticorupție va depinde fundamental de existența unei structuri tehnice interne care să-i asigure autonomie și care să contribuie la îndeplinirea misiunii legale în combaterea fenomenului de corupție la nivel înalt, prin asigurarea unui suport tehnic în aplicarea unor metode speciale de cercetare sau supraveghere în cadrul dosarelor penale aflate în investigarea procurorilor.

De la momentul înființării, anul 2016 și până în prezent Procuratura Anticorupție nu a avut independență funcțională în aplicarea procedurilor judiciare fiind dependentă de alte autorități precum Centrul Național Anticorupție care i-a furnizat resursă umană (în special ofițeri de investigație și ofițeri de urmărire penală), ce erau implicați în anchetele coordonate de procurorii anticorupție, precum și sprijin tehnic în vederea aplicării măsurilor speciale de investigații privind interceptări comunicații telefonice, supravegheri audio-video, localizări și urmăriri prin mijloace tehnice (filaj).

În timpul colaborării între cele două instituții PA și CNA au apărut anumite conflicte de natură instituțională (expuse și în mass media din Republica Moldova) privind potențiale scurgeri de informații despre anchetele în curs, divulgarea unor date confidențiale despre anumite momente operative (percheziții, interceptări telefonice) ce urmau a fi efectuate de procurorii și ofițerii de cercetare penală ai Procuraturii Anticorupție.

Asemenea acuzații cu un caracter extrem de grav constituie evident activități de natură infracțională conform articolul 315 din Codul penal privind „Divulgarea datelor urmăririi penale”, care ar trebui analizate și sancționate cu fermitate de către Procuratura Anticorupție, care de-a lungul timpului a sesizat faptul că Centrul Național Anticorupție este o instituție controlată politic fiind sub controlul Parlamentului Republicii Moldova, atâta timp cât șeful instituției este numit de parlament (a se vedea articolul 8 din Legea nr. 1104 din 06-06-2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție conform căruia *„Centrul este condus de un director. Directorul Centrului (denumit în continuare director) este numit în funcție de Parlament cu votul majorității deputaților aleși, la propunerea a cel puțin 20 de deputați, cu avizul pozitiv al Comisiei juridice, numiri și imunități, pentru un mandat de 5 ani, fără posibilitatea numirii pentru un alt mandat,*

În contextul dat, a apărut necesitatea creării unei Structuri Tehnice proprii a Procuraturii Anticorupție care urmează a fi prevăzută în viitorul *Regulament de funcționare al procuraturii specializate precum și în organigramă*, și care trebuie să devină funcțională începând cu luna ianuarie 2024.

Conform organigramei discutate cu conducerea PA, se va înființa o Direcție Generală de Asigurare Operativă aflată în subordinea procurorului șef care va avea două servicii speciale pentru executarea măsurilor speciale de investigații, și anume:

- **Serviciul Tehnic**, în care vor lucra aproximativ 12 ofițeri cu identitate și calitate secretă și 3 specialiști;
- **Serviciul Telecomunicații**, în care își vor desfășura activitatea 4 specialiști și 4 dactilografi.

O asemenea structură tehnică va trebui dotată logistic corespunzător (sediul, echipamente, autoturisme, personal calificat), în scopul creșterii eficienței anchetelor pe momente operative, și pentru eliminarea vulnerabilităților funcționale constând în riscul scurgerilor de informații cu caracter confidențial sau secret și implicit riscul compromiterii anchetelor și a expunerii persoanelor (martori-denuțători) care sesizează asemenea comportamente infracționale.

Necesarul de echipamente și dotări tehnice specifice pentru înființarea și funcționarea Structurii tehnice și telecomunicații din cadrul Procuraturii Anticorupție precum și prețurile de achiziție

Conform discuțiilor și corespundeții avute cu conducerea Procuraturii Anticorupție și cu personalul de tehnic de specialitate, a fost evaluat și stabilit necesarul de echipamente specifice pentru funcționarea structurii tehnice și telecomunicații, în scopul executării măsurilor speciale de investigații (*interceptare și înregistrarea convorbirilor, comunicărilor și imaginilor, supravegheri operative, etc.*), după cum este prevăzut în următorul tabel:

NR.	DENUMIRE	CANTITATE	COST ESTIMAT (EURO)	COST ESTIMAT (MDL)
Echipamente pentru măsuri speciale de investigații				
1	Instrumente audio/video camuflate cu transmisie în timp real (4G, WI-FI) DVR - camere miniaturale, dictafoane miniaturale, microfoane radio (camuflate), camere video, baterii, memorie externă etc.			
	a) pentru montarea pe corp	12	47,000.00	900,500.00
	b) pentru montare autovehicul și casă	3	58,800.00	1,200,000.00
2	Instrumente specializate pentru deschiderea confidențială a încuietorilor (inclusiv electronice, mașini); software de clonare a cheilor	1	10,000.00	192,000.00
3	Instrumente cu posibilitate de supraveghere prin GPS/GSM tracker cu software și server de monitorizare	6	3,000.00	58,000.00
4	Dictafon camuflat/inregistrator vocal în miniatură	10	15,000.00	288,000.00

5	Dictafon/inregistrator vocal	10	400.00	8,000.00
6	Transmițător radio RMK 124, 122	3	1,500.00	29,000.00
7	Scanner de frecvență pentru conectarea la distanță cu transmițătorul	3	3,000.00	58,000.00
8	Binoclu/monoclu cu înregistrare video/foto pe timp de noapte	2	36,000.00	700,000.00
9	Stații radio portabile și mobile pentru automobile, microcâști	10	5,000.00	96,000.00
10	Camere video profesionale pentru urmărire vizuală	3	3,000.00	58,000.00
11	Camere foto profesionale pentru urmărire vizuală	4	3,000.00	58,000.00
12	Dronă/aeronava ușoară fără pilot (timp de zbor 60-90 min; altitudine peste 200 m; distanță de zbor până la 20 km; ghidare manuală sau automată) + antenă pentru rețeaua digitală în bandă largă, pentru urmărire/documentare de la distanță	2	10,000.00	192,000.00
13	Instrumente pentru contracararea scurgerilor de informații confidențiale (detecție, bruiaj de semnale radioelectronice etc.)	3	50,000.00	960,000.00
14	Dispozitiv de ascultare dirijată	1	100,000.00	19,000,000.00
15	IMSI Catcher (2G, 3G, 4G, 5G)	1	600,000.00	11 600 000,00
Echipamente și tehnologii IT				
1	Dispozitive pentru configurarea unei rețele de calculatoare (modem, router, firewall, comutator, cablu LAN, punct de acces, repetitor, panou de corecție etc.)	1	52,000.00	1,000,000.00
2	Server	1	52,000.00	1,000,000.00
3	Laptop criminalistic	1	6,000.00	116,000.00
4	Stație de lucru criminalistică	6	36,000.00	700,000.00
Software				
1	Licențe software MALTEGO Pro, Social Links	1	8,000.00	160,000.00
2	Soft destinat analizei informațiilor și afișare grafică / crearea bazelor de date	2	18,000.00	345,000.00
3	Software specializat pentru extragerea informațiilor în cadrul expertizei judiciare	2	50,000.00	965,000.00
TOTAL			1,167,700.00 EUR	28,083,500.00 MDL

Suma totală aproximativă necesară pentru achiziționarea de echipamente pentru dotarea Structurii Tehnice a Procuraturii Anticorupție este de 1.167.700 Euro (această sumă poate să difere în funcție de fluctuația prețurilor și ofertele financiare identificate de beneficiar sau donatorii implicații în procedurile de achiziție).

Precizăm că tabelul prezentat mai sus, nu cuprinde toate echipamentele necesare pentru înființarea și operaționalizarea Structurii Tehnice, urmând ca lista să fie completată cu alte asemenea dotări în funcție de nevoile ulterioare identificate în faza de implementare și punere în funcțiune a acestora.

Notă tehnică: în principal se recomandă achiziționarea echipamentelor cu denumirile și producătorii menționați mai sus, dar se pot accepta și alte versiuni analogice ale acestora în funcție de alocările bugetare și ofertele de preț existente pe piață.

Toate aceste echipamente și tehnologii indicate anterior vor fi utilizate de ofițerii de investigație și personalul cu identitate și calitate secretă (personal criptat) cu abilități și competențe digitale precum și cu o pregătire profesională temeinică în acest domeniu, pentru efectuarea următoarelor activități operative:

- a) activitățile criminalistice în situații de constatare a infracțiunilor de corupție în flagrant delict (înserierea banilor, marcarea bani sau a altor foloase necuvenite);
- b) activități de fixare, prin mijloace audio și video, a actelor procedurale, și anume amplasarea de tehnică corporală audio-video, tehnică de înregistrare audio-video, în clădiri, spații private sau publice, autoturisme, etc;
- c) punerea în executare, inclusiv prin serviciile și structurile specializate (SIS), a autorizațiilor de interceptare și înregistrare a convorbirilor, comunicărilor și imaginilor;
- d) sprijin tehnico-logistic pentru efectuarea actelor de urmărire penală, autoturisme de supraveghere operativă (filaj), drone, motociclete, etc.

4.6 Evaluarea accesului la bazele de date de către personalul Procuraturii Anticorupție

Accesul la informațiile oferite de bazele de date este esențial pentru întreaga activitate de urmărire penală asigurând operativitate în identificarea potențialelor activităților infracționale, identificarea făptuitorilor și obținerea de probe.

Mai mult, în activitatea investigativă accesul la informațiile existente în bazele de date oferă posibilitatea efectuării investigațiilor financiare paralele cu utilitate practică pentru:

- identificare de probe în cadrul urmăririi penale;
- identificarea și urmărirea produsului infracțional și a bunurilor supuse confiscării și confiscării extinse;
- identificarea persoanelor fizice ori juridice implicate în activitatea infracțională;
- identificarea stilului de viață al persoanelor cercetate și stabilirea profilului financiar;
- colectarea oricăror date și informații privind activitățile infracționale cercetate și persoane implicate (bănuț, învinuit, inculpat).

Astfel, având în vedere importanța acestui domeniu, pe parcursul perioadei de vizită la Procuratura Anticorupție a fost realizată o evaluare a situației actuale și a necesităților suplimentare de acces la interfețele de interogare ale bazelor de date deținute de instituții publice sau private.

Evaluarea a stabilit că, în prezent, Procuratura Anticorupție are acces nelimitat la următoarele baze de date administrate de alte instituții, astfel:

INSTITUȚIA CARE GESTIONEAZĂ BAZA DE DATE	LINK	DATELE OFERITE	PERIOADA DE ACCES
Poliția de frontieră	border.gov.md	Traversarea frontierei de stat	Perioada de 5 ani
Serviciul Fiscal	reports.gov.md	Informații privind agenții economici/persoanele fizice aferent impozitelor	Nelimitat
Agenția Servicii Publice	asp.gov.md E-Cadastru	Informații privind bunurile imobile, nu permite acces la dosarele electronice.	Nelimitat
Agenția Servicii Publice	ACCES	Informații despre persoane, mijloace de transport	Nelimitat
Ministerul Afacerilor Interne		Banca centrală de date	Nelimitat

Având în vedere obiectul cauzelor aflate în instrumentare Procuraturii Anticorupție precum și numărul mare al dosarelor aflate în lucru, este necesară obținerea drepturilor de interogare și la alte baze de date, urmând a fi efectuate demersurile necesare în funcție de posibilitățile tehnice și reglementările specifice ale creatorilor și deținătorilor acestora, după cum urmează:

NR.	INSTITUȚIA CARE GESTIONEAZĂ BAZA DE DATE	LINK
1.	Ministerul Afacerilor Interne	Registrul Contravențiilor Registrul Accidentelor Rutiere Registrul persoanelor reținute, arestate, condamnate
2.	Ministerul muncii	
3.	Ministerul finanțelor	Trezoreria
4.	Agenția Achiziții Publice	Tender.gov.md
5.	Casa Națională de Asigurări Sociale	CNAS
6.	Calea Ferată	TripTracer
7.	Comisia Națională a Pieței Financiare	Sistemul informațional RCA data
8.	Agenția intervenției și plăți în Agricultură	Sistemul informațional AIPA
9.	Serviciul vamal	SI Asycuda World
10.	Consiliul concurenței	Registru
11.	SIA "Autotest"	Registrul testarea auto
12.	INFOSAPR	Registrul serviciilor comunale
13.	SIA SIVABON	Istoria creditară
14.	Primăria municipiului Chișinău	E-Grădinița E-Școala
15.	Agenția Servicii Publice	Arhiva Stare Civilă
16.	Agenția Servicii Publice	Registrul garanțiilor reale imobiliare

17	Guvernul	MConnect (date.gov.md)
18	Telefonie Orange Moldova	Sistemul informațional Orange
19	Compania Națională de Asigurări în Medicină	CNAM

Precizări suplimentare.

Prezentul raport în varianta intermediară a fost transmis spre consultare Ministerului de Justiție, Procuraturii Generale, Procuraturii Anticorupție și experților naționali indicați de către beneficiar, în scopul formulării unor eventuale recomandări referitoare la conținutul și forma raportului, precum și cu privire la constatările preliminare ale celor doi experți internaționali implicați în elaborarea acestuia.

Până la întocmirea prezentului raport în varianta finală, Procuratura Anticorupție ca principal beneficiar al evaluării, a reanalizat necesarul de echipamente și a comunicat experților inventarul de tehnologie de care au nevoie în perioada imediat următoare pentru operaționalizarea Structurii tehnice.

De asemenea, experții naționali din Republica Moldova reprezentanți ai societății civile și ai mediului academic (*doamna avocat și expert local Lilia Ioniță, domnii profesori universitari Igor Dolea și Osoianu Tudor*) au studiat raportul preliminar și nu au avut obiecțiuni ori comentarii referitoare la conținutul de fond al raportului.

5 CONTRIBUȚIA AMBILOR EXPERTI

1. Concluzii.

Până la finalul anului 2023 trebuie finalizată procedura de separare funcțională a celor două structuri anticorupție (Procuratura Anticorupție și Centrul Național Anticorupție), în raport cu noile competențe ale acestora - instituite prin Legea nr.245 din 31.07.2023 privind modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional, publicată în Monitorul Oficial nr. 325-327 - element obligatoriu pentru a se putea trece la demararea concretă a activităților de investigare, judecare și sancționare a cazurilor de mare corupție din Republica Moldova.

Guvernul și-a asumat că, în comun cu Procuratura Generală, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a legii „**va întreprinde toate măsurile necesare în vederea dotării și capacitării Procuraturii Anticorupție în scopul asigurării funcționalității eficiente a acesteia**”.

Recomandarile experților clasificate în funcție de termenul/perioada de implementare (scurt 1-3 luni, mediu 3-6 luni, lung 6 – 12 luni), sunt următoarele:

Prin urmare, concluziile experților raportate la acest obiectiv guvernamental, sunt următoarele:

1. Modificarea structurii (organigramei) Procuraturii Anticorupție, în varianta prevăzută în Anexa 1 a prezentului raport prin înființarea direcțiilor generale și a aparatului de lucru al procurorului șef al PA, ***Direcția Generală de Urmărire Penală, Direcția Generală Judiciară, Direcția Generală Analitică și Cooperare Internațională, Direcția Generală Asigurare Operativă, Aparatul Procurorului - șef al Procuraturii Anticorupție și Secția relații publice, petiții, audiență și registratură.*** Fiecare din cele 6 structuri principale va avea mai multe subdiviziuni (secții / servicii), termen scurt de implementare;
2. Înființarea în cadrul Procuraturii Anticorupție a unei **secții/serviciu pentru urmărirea infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale UE**, formată din procurori specializați în investigarea acestui tip de fraude, termen mediu de implementare;
3. Constituirea la nivelul Procuraturii Anticorupție a unei **structuri distincte (secție / serviciu) de cooperare judiciară internațională, formată din procurori specializați în acest domeniu**, pentru soluționarea cererilor de asistență judiciară în materie penală în cazul infracțiunilor cu caracter transnațional sau transfrontalier, termen mediu de implementare;
4. Asigurarea componentei tehnice a investigațiilor anticorupție, direct la nivelul Procuraturii Anticorupție, prin înființarea **unei structuri tehnice proprii**, termen scurt de implementare;
5. Înființarea unei **structuri de tehnologie a informației (IT)** cu rol în suportul informatic al investigațiilor, statistica judiciară a propriilor cauze penale, gestionarea bazelor guvernamentale de date dar și acordarea accesului la aceste baze, termen scurt de implementare;
6. **Gestionarea accesului la informații cu caracter secret sau strict secret** - fie cele generate în mod direct de anchetele penale desfășurate de procurori, fie cele primite de la alți parteneri instituționali cu responsabilitate în culegerea de informații - trebuie realizată prin intermediul unei structuri dedicate, condusă de un procuror, termen scurt de implementare;

7. **Înființarea unei structuri proprii formată din specialiști cu expertiză în domeniile financiar - bancar, vamal, piața de capital sau spălarea banilor;** urmare a solicitărilor formulate de procurori, preponderent în cauzele complexe, cu implicații pe componenta macro-criminalității economico – financiare, specialiștii desemnați urmează a întocmi rapoarte de constatare, ce pot fi valorificate ulterior în dosarele penale, termen mediu de implementare;
8. Modificarea **regulilor de competență materială și personală** ale Procuraturii Anticorupție, în principal, prin raportare la calitatea subiectului activ al infracțiunii, pentru ca PA să aibă în competență ceretarea faptelor de corupție comise de avocați, ofițeri superiori de poliție din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, personal vamal, secretari de stat din Guvern și primari de municipii cât și pentru infracțiunea de spălarea banilor comisă de categoriile de persoane menționate expres la art. 270¹ alin.1 din Codul de procedură penală, termen scurt de implementare;
9. Pentru combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, este necesară **introducerea în Codul penal a unui capitol distinct privind infracțiunile împotriva intereselor financiare ale UE** prin transpunerea prevederilor Directivei (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 05.07.2017, termen mediu de implementare;
10. **Structura actuală de personal a Procuraturii Anticorupție** este formată din 143 de funcții (unități) și ar trebui suplimentată până la numărul de 218 de funcții (+75 de funcții), cu mențiunea că numărul total al procurorilor cu funcții de conducere și de execuție urmează să rămână la același nivel ca în prezent, mai exact 59, termen scurt de implementare;
11. Impactul bugetar pentru majorarea cu 75 a numărului de funcții este de aprox. **9.622.000 lei MDL (aprox.481.100 Euro)**.
12. În materia **accederii și a revocării procurorilor**, a ofițerilor de poliție și a celorlalte categorii de personal în cadrul Procuraturii Anticorupție, elementul decizional al întregii proceduri trebuie transferat din competența Consiliului Superior al Procurorilor către procurorul - șef al procuraturii specializate, cu următoarele mențiuni:
13. procedura de recrutare trebuie simplificată și ar putea fi concretizată sub forma unui **concurs (interviu profesional)** organizat în fața unei comisii formată din Procurorul General, procurorul - șef al Procuraturii Anticorupție și adjunctul acestuia (sau a altor persoane desemnate de aceștia), urmând ca validarea rezultatelor să fie realizată de către Consiliul Superior al Procurorilor;
14. după admiterea în cadrul Procuraturii Anticorupție, noii procurori să parcurgă **timp de 3-6 luni, o formă de pregătire profesională în domeniul anticorupție**, realizată, fie la nivelul Institutului National al Justiției, fie asigurată de către experți anticorupție naționali sau internaționali;
15. modificarea procedurii de revocare, în sensul ca, procurorii din cadrul Procuraturii Anticorupție să poată fi revocați prin ordin al procurorului - șef, cu avizul Consiliului Superior al Procurorilor, **în cazul exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor specifice funcției sau în cazul aplicării uneia dintre sancțiunile disciplinare prevăzute de lege**, termen lung de implementare;
16. Identificarea la nivel guvernamental a soluțiilor bugetare care să conducă la **majorări salariale** pentru toți procurorii, implicit și pentru cei ce lucrează în domeniul combaterii corupției, prin acordarea unui spor salarial de 30-40%; eventual poate fi înființat un **Fond de premiere la dispoziția procurorului - șef, în valoare de 1-2% din totalul fondului de salarii**, care să poată fi utilizat pentru recompensarea procurorilor și a

personalului auxiliar pentru obținerea de rezultate profesionale meritorii în investigațiile anticorupție;

17. Pentru majorările salariale propuse, sunt necesare, *modificarea și completarea Legii nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, termen mediu de implementare;*

18. **Constituirea unui fond de flagrant la dispoziția procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție**, care urmează a fi utilizat pentru acțiuni privind organizarea și constatarea infracțiunilor flagrante sau ocazionate de folosirea agenților sub acoperire, a informatorilor ori colaboratorilor acestora, valoarea acestuia ar trebui să fie de cel puțin 200.000 – 300.000 Euro în echivalent MDL, termen mediu de implementare;

19. **La momentul realizării misiunii de evaluarea a Procuraturii Anticorupție și a stabilirii necesarului de asistență tehnică și financiară a fost constatată următoarea situație:**

1. Procuratura Anticorupție **nu are independență financiară reală**, astfel cum este stabilit în art. 2 din Legea nr. 159/2016, neavând buget propriu și separat, fără existența unor structuri suport precum, **Serviciu finanțe-contabilitate și un Serviciu achiziții publice** care să se ocupe cu planificarea financiară, organizarea și conducerea contabilității, organizarea evidenței contabile și a mijloacelor bugetare, gestionarea și administrarea patrimoniului și realizarea de achiziții publice;

2. Procuratura Anticorupție **nu are independență funcțională** întrucât:

- nu are suficientă resursă umană;
- nu are un sediu adecvat (o clădire de birouri);
- nu deține infrastructură tehnologică și IT;
- nu are propriul Serviciu Tehnic și nici dotările tehnice necesare;
- nivelul de salarizare este scăzut în raport cu complexitatea dosarelor și riscurile asumate de un procuror anticorupție;

Recomandări:

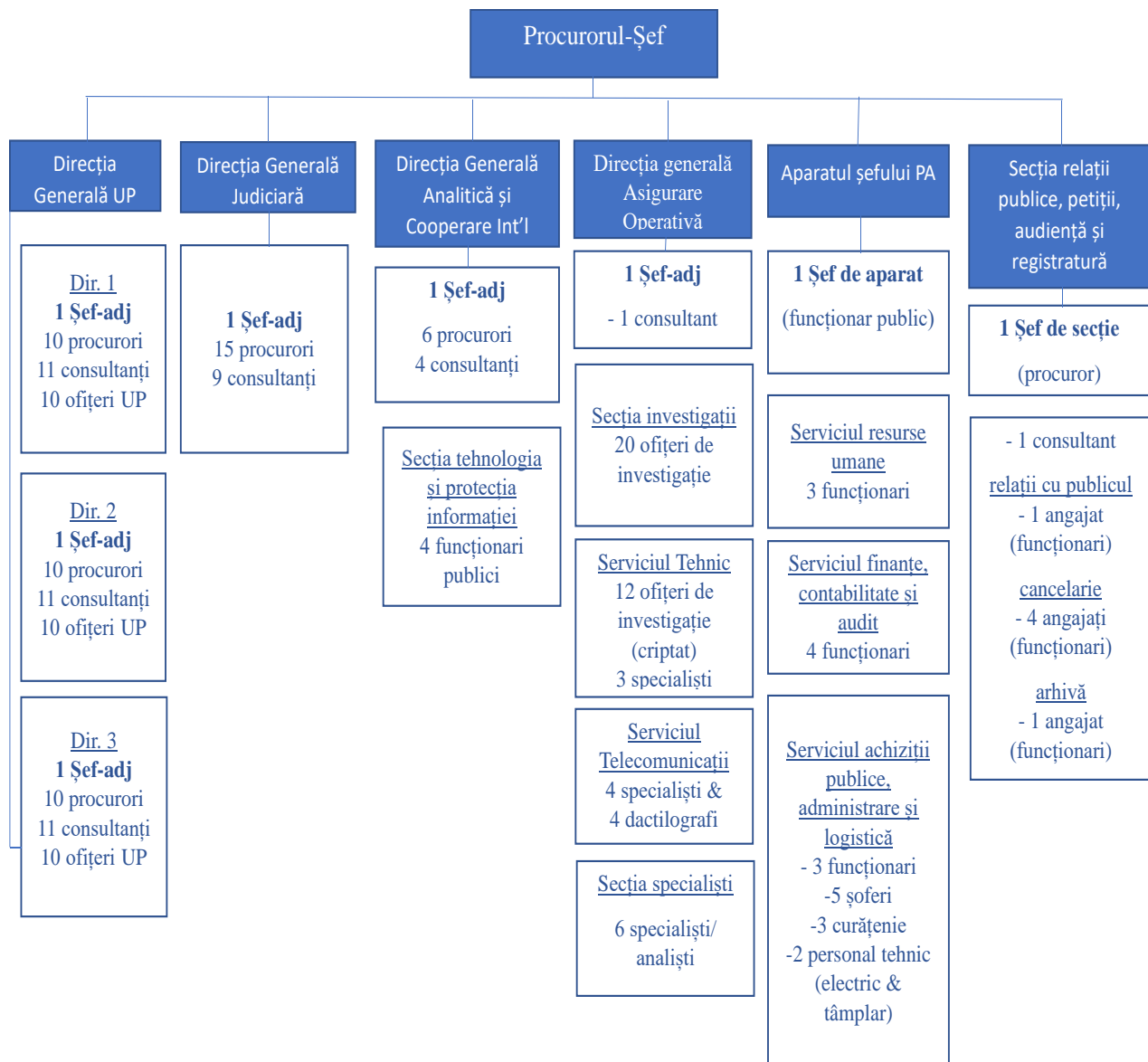
1. Măsuri urgente (până la finalul anului) pentru repartizarea unui nou sediu Procuraturii Anticorupție care să corespundă cerințelor prevăzute în prezentul raport, Capitol V, punctul 1.1; (responsabili Guvernul prin Ministerul Justiției și Procuratura Generală), termen scurt de implementare;
2. Demararea procedurilor de achiziții pentru dotarea Procuraturii Anticorupție cu echipamente IT astfel cum este prevăzut în Capitolul V punctul 1.3 intitulat „*Evaluarea infrastructurii privind tehnologia informației*”, al prezentului raport, și identificare surselor de finanțare bugetul de stat sau donatori internaționali, termen scurt de implementare;
3. Demararea procedurilor de achiziții pentru dotarea Structurii tehnice de susținere operativă cu echipamentele prevăzute în tabelul din Capitolul V, punctul 1.5 „*Înființarea și operaționalizarea unei Structuri de asigurare operativă (Serviciul Tehnic)*”, din prezentul raport, și identificarea surselor de finanțare bugetul de stat sau donatori internaționali, termen scurt de implementare;
4. Elaborarea de către Ministerul Justiției împreună cu Procuratura Generală și Procuratura Anticorupție a unui proiect de lege privind modificarea și completarea art. 269 și art. 270¹ din Codul de procedură penală, prin introducerea în competența Parchetului Anticorupție, a următoarelor categorii de subiecți activi: ofițerii de poliție, personalul vamal, secretarii de stat, avocații, precum și a

infracțiunii de spălare de bani prevăzută la art. 243 Cod penal, termen scurt de implementare;

5. Elaborarea de către Procuratura Anticorupție a unui nou Regulament de organizare și funcționare și a unei noi scheme de personal, ce urmează să fie aprobate prin Ordinul Procurorului General până la sfârșitul anului 2023, și abrogarea actualului Regulament de activitate al Procuraturii Anticorupție, adoptat prin Ordinul nr. 8/28 din 17.02.2017 al Procurorului General al Republicii Moldova, termen scurt de implementare;
6. Din perspectiva normelor de reglementare, sunt necesare, modificarea și completarea următoarelor acte normative, termen scurt de implementare:
  - Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (art.20, respectiv art.57-58);
  - Legea nr. 159/2016 cu privire la Procuraturile specializate;
  - -Regulamentului cu privire la Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor și procedura de selecție și cariera a procurorilor aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12 – 14/17 din 23 februarie 2017;
  - Hotărârea nr.78 din 4.04.2010 privind aprobarea numărului de personal al Procuraturii publicată în M.Of. nr. 78-80, art.228;
  - Ordinul Procurorului General nr. 681-P din 15.06.2017 cu privire la modificarea structurii interne și statul de personal al sistemului Procuraturii.

ANEXA 1. PROIECT ORGANIGRAMĂ PROCURATURA ANTICORUPȚIE

ANEXA 2 IMPACTUL BUGETAR REORGANIZARE PA

FUNȚII	TOTAL PA 2023		MAJORARE UNITĂȚI PA		TOTAL PA 2024	
	Nr. unități	Fond anual, mii lei	Nr. unități	Fond anual, mii lei	Nr. unități, total	Fond anual, total, mii lei
Procurori	59	20803,8	+0	0	59	20803,8
Ofițeri	30	7119,7	+32	+7593,6	62	14712,6
Alt personal	54	7150,2	+43	+5693,7	97	11154,4
Total cheltuieli personal	143	35073,7	+75	+9622,0	218	44695,7

ANNEX 3. PLANȘĂ FOTOGRAFICĂ IMOBILUL DIN STRADA ALEXANDRU CEL BUN, NR. 100, CHIȘINĂU

